

Ιωάννινα, 2023

Κεντρική Αγορά Ιωαννίνων

Μία εξελικτική προσέγγιση στον αστικό σχεδιασμό πολυπολιτισμικών περιβαλλόντων

Αλεξάνδρα Κουτσούπα

Γιώργος Τσικάλης

Διπλωματική εργασία

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Πολυτεχνική Σχολή Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Επιβλέπων Καθηγητής: Κάρολος Κων/νος Στυλιανός Γαλανός

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να γίνει πρόταση για μία πολύπλευρη παρέμβαση που στοχεύει στην ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της διαφορετικότητας του κέντρου των Ιωαννίνων.

Η προτεινόμενη παρέμβαση περιστρέφεται γύρω από τη μετατροπή μιας συλλογής πράσινων ανοιχτών χώρων και πάρκων σε μια συνεχή αγορά. Το έργο στοχεύει στη δημιουργία ενός ζωντανού και πολυσύχναστου χώρου που θα προάγει την κοινωνική αλληλεπίδραση και ανταλλαγή, ενώ ταυτόχρονα θα εξυμνεί τις διαφορετικές πολιτιστικές ταυτότητες της πόλης. Η παρέμβαση επιδιώκει να ενθαρρύνει την οικονομική ανάπτυξη, να προωθήσει την κοινωνική συνοχή και να βελτιώσει τη συνολική αστική εμπειρία.

Λέξεις κλειδιά

αγορά, αποσπασματικότητα, αστικός σχεδιασμός, δημόσιος χώρος, δίκτυο, εξάπλωση, πολεοδομική οργάνωση, πολυπολιτισμικότητα, υπαίθρια πλαίσια.

Περιεχόμενα.

Ιστορία	9
Πολιτισμός	18
Αγορά	26
Ανάλυση	37
Πρόταση	44
Βιβλιογραφία	64
Συλλογή	67

Αναδρομή

Ξεκινώντας από τους διωγμούς των χριστιανών κατοίκων από το κάστρο, την χρονική περίοδο 1612–1628 μ.Χ., η τειχόκλειστη πόλη των Ιωαννίνων άρχισε να σχηματίζεται σε τρεις παράλληλες ζώνες. Η εξάπλωση της πόλης βασίστηκε πάνω στους δύο κύριους άξονες της, όπου και αποτελούν τις εισόδους της. Επί οθωμανικής επικράτειας, 1430-1913 μ.Χ., η περιοχή στρατιωτικού κέντρου διέθετε εκτάσεις ελεύθερου χώρου που περιοδικά λειτουργούσαν ως πλινθοκοπέιο και αλογοπάζαρο, 1924 μ.Χ.

Έπειτα, κυρίως μετά την απελευθέρωση από τους Οθωμανούς, η πλατεία αυτή παρέλαβε τις αθλητικές δραστηριότητες ως χρήση (γυμναστικές επιδείξεις κυρίως οργανωμένες από την Ζωσιμαία Σχολή). Ωστόσο, η πόλη συνέχισε να εξαπλώνεται ώσπου τα αλληπάλληλα επίπεδα των χρονικών αλλαγών σε συνδυασμό με τις υψομετρικές διαφορές στην περιοχή της Αγίας Μαρίνας, σταδιακά προκάλεσαν την διαμόρφωση ενός ορίου. Μπορεί να αντιληφθεί κάποιος την πόλη ως «πάνω πόλη» και «κάτω πόλη».

Με αποτέλεσμα, η αγορά να αποτελεί πλέον ένα είδος αστικού ορίου της και βαθμιαία να αποκόπτεται από την υπόλοιπη πόλη. Το περιμετρικό τείχος που υπάρχει διαμορφώνει ένα φυσικό οπτικό εμπόδιο. Κατά αυτόν τον τρόπο σήμερα έχει προκληθεί σημαντική παραμέληση αυτού του ανοιχτού χώρου που βρίσκεται σε πλέον κομβικό σημείο για την πόλη των Ιωαννίνων.

Χρονοδιαγράμμιση γεγονότων.

1564 μ.Χ.

Καταγραφή πληθυσμού
1300 εστίες [50 μουσουλμανικά]
35 συνοικίες

Πόλη μέσα στο κάστρο

Πηγή: Αρχαιολογική έρευνα κάστρου Ιωαννίνων, Βαρβάρα Ν. Παπαδοπούλου

1612-1618 μ.Χ.

Εκδιωγμός Χριστιανών από το κάστρο > δημιουργία ζωνών
Ζώνη 01. κάστρο
Ζώνη 02. εξώ από τα τείχη
Ζώνη 03. αστική επέκταση

Χάρτης εξάπλωσης οικιστικών ζωνών

Πηγή: Βαρβάρα Ν. Παπαδοπούλου

1760-1825 μ.Χ.

Ονομασία περιοχής:
Plitho-Kourio

Πηγή: Ζωγραφικά έργα του Edward Lear

1904-1916 μ.Χ.

Ονομασία περιοχής:
Πλινθοκοπέιο

Πηγή: Αρχεία «φιλ.π.γ.»: "λ.μ."»

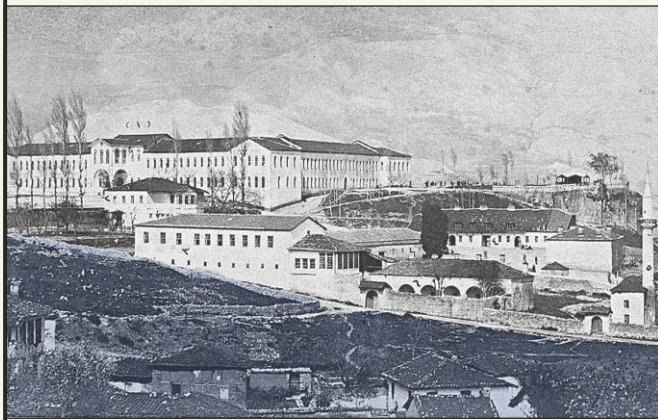

-1924 μ.Χ.
Ατ-παζάρ > Αγογοπάζαρο > χρησιμοποιούνταν παράλληλα και για δημόσιες εκδηλώσεις όπως π.χ. οι Γυμναστικές Επιδείξεις της Ζωσιμαίας.

Μετά από την Απελευθέρωση | 1924-
 Γυμναστικές εκδηλώσεις > με πρωτοβουλία του Στρατού και με τη βοήθεια του Δήμου Ιωαννιτών, διαμορφώθηκε κατάλληλα και πήρε την επίσημη ονομασία: **"ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ & ΔΗΜΟΥ"**

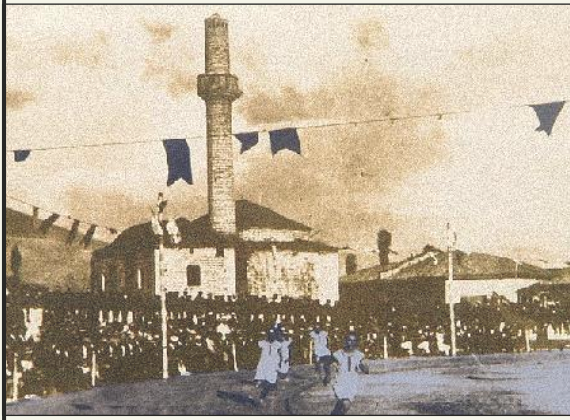
1950-1960 μ.Χ.
 Γειτονιά Αγίας Μαρίνας

Δημοτική Αγορά
 Κοινόχρηστος χώρος εμπορίου στο κέντρο της πόλης των Ιωαννίνων.

Εικόνα περιοχής

Πηγή: Παρουσίαση Γ. Σμύρη

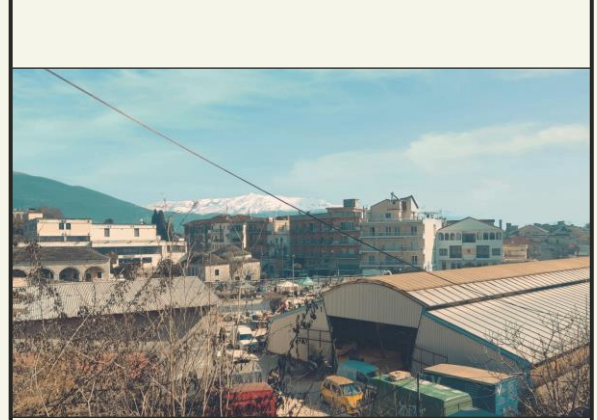
Διεξαγωγή γυμναστικών επιδείξεων

Πηγή: Φωτογραφίες αθλητικού περιεχομένου, Ιδιωτική Συλλογή Φωτογραφιών Κων/νου Κόκκα, 1918-1970

Μεταπολεμική εικόνα της περιοχής

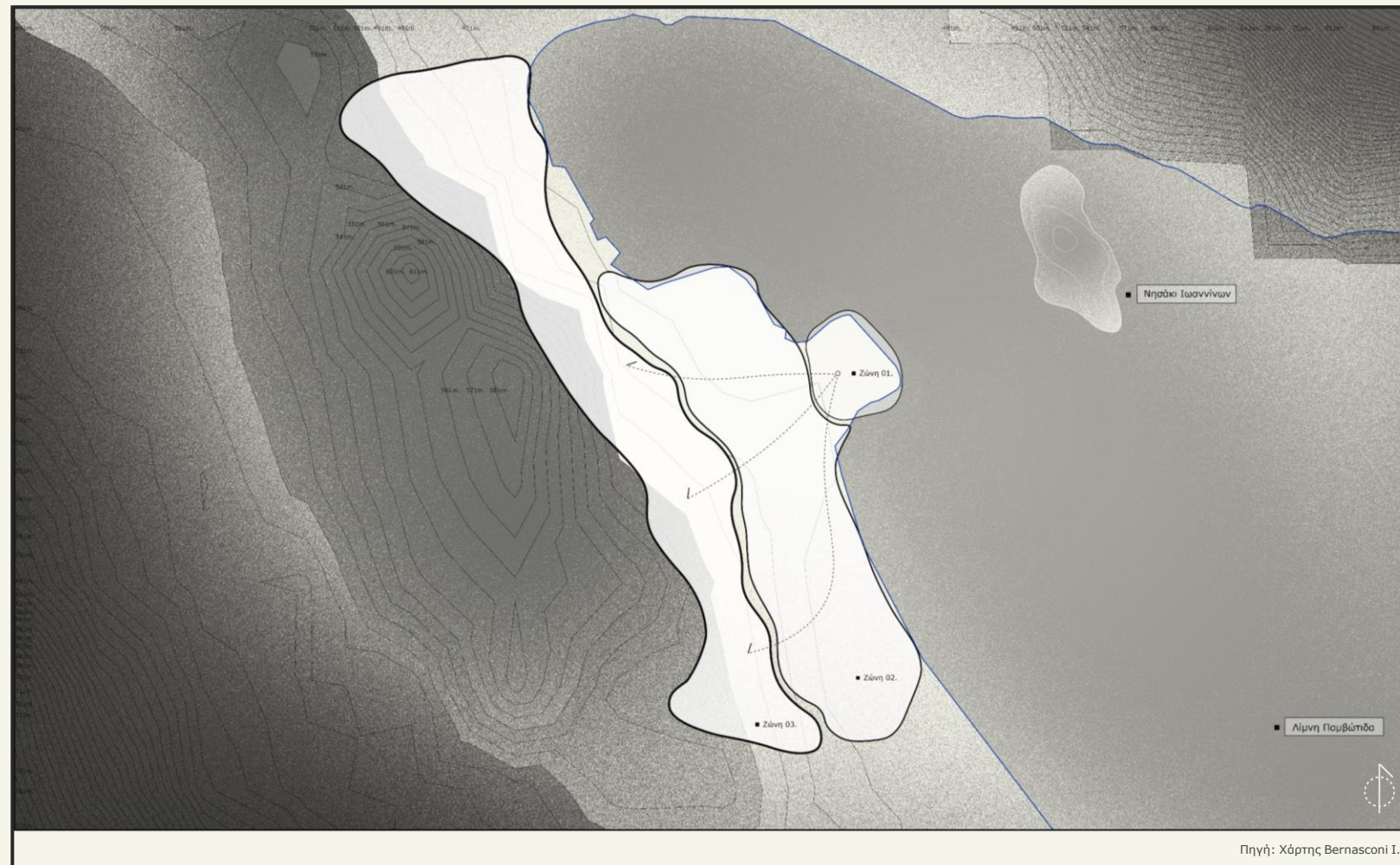
Πηγή: Θωμάς Νούσιας, Ιωάννινα: Η οδός Αγίας Μαρίνας τη δεκαετία του '50, Φωτογραφία εποχής, Epirus News, 09/01/2021

Αστικό κενό

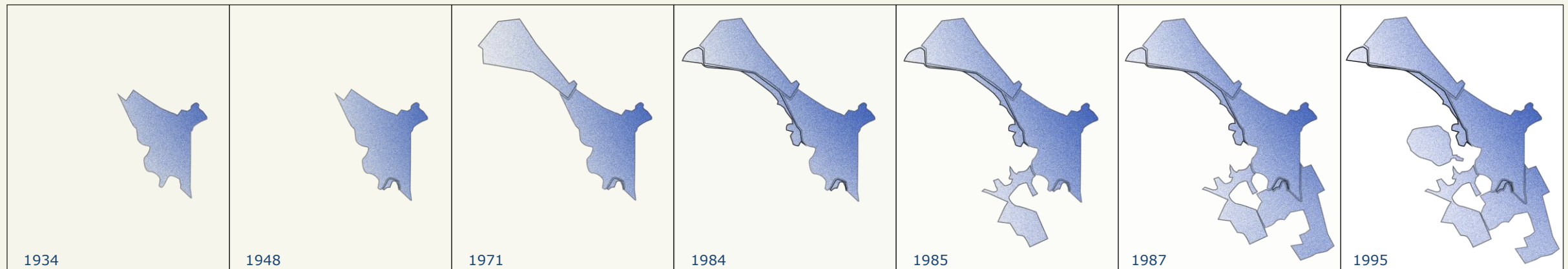
Φωτογραφική λήψη [18.02.2023]

Ζώνες ανάπτυξης.

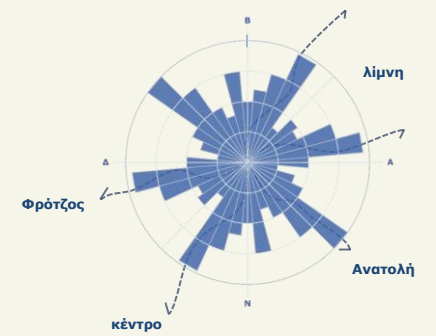
- Ζώνη 01. Εσωτερικά του κάστρου
- Ζώνη 02. Εξωτερικά από τα τείχη
- Ζώνη 03. Περαιτέρω αστική επέκταση

Αστική εξέλιξη.

Αστική εξάπλωση πόλης 1934-1995

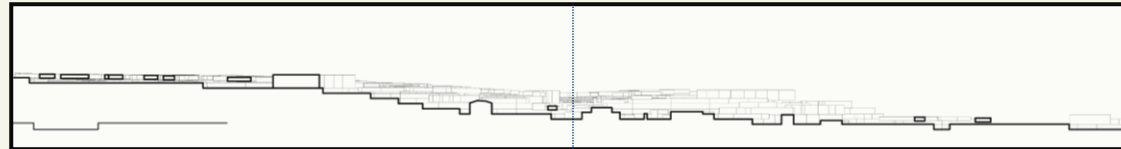
Πηγή: Χάρτης Λάμπρου Γ.

Σταδιακή αλλαγή.

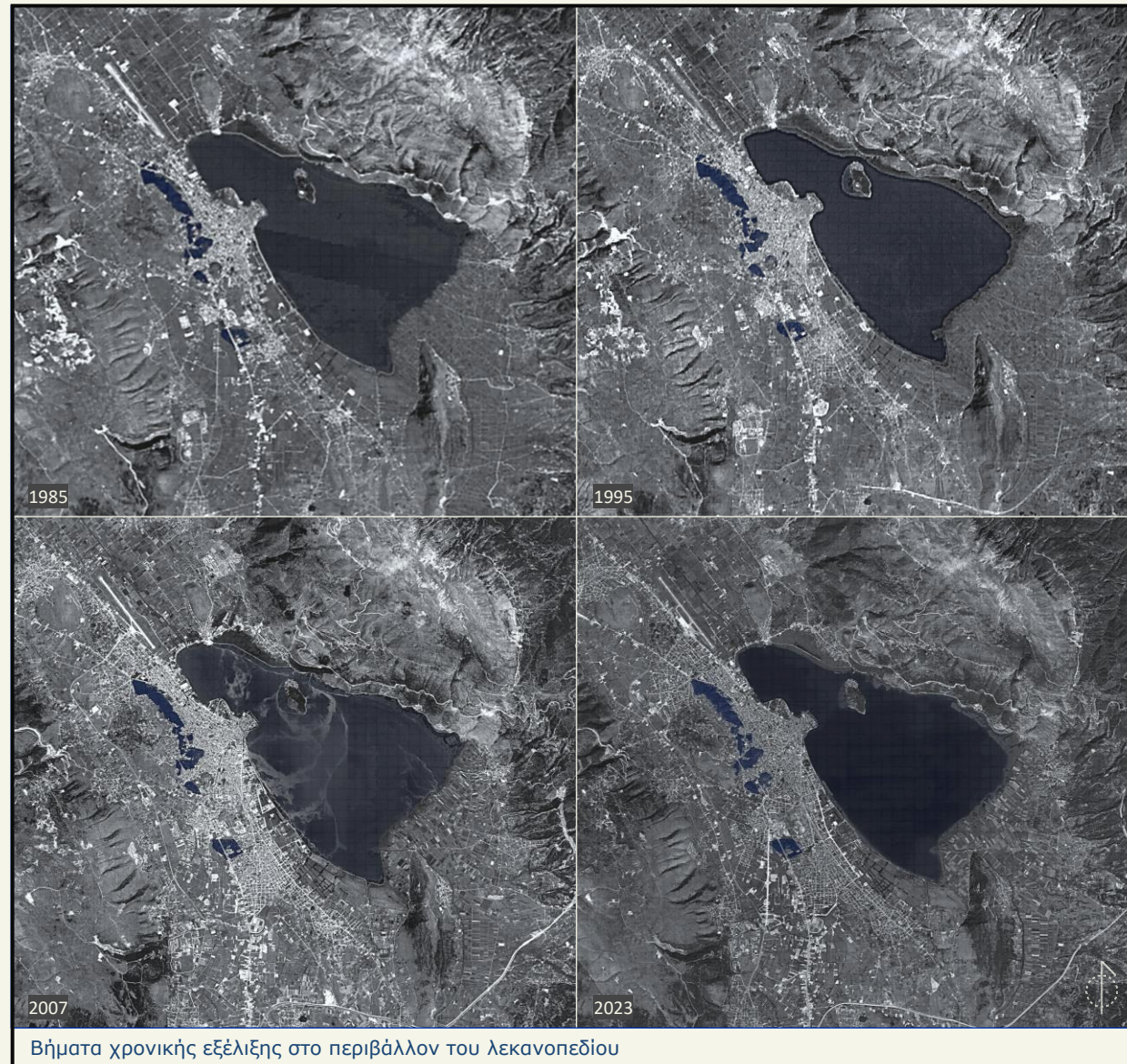

Υψομετρικές διαφορές.

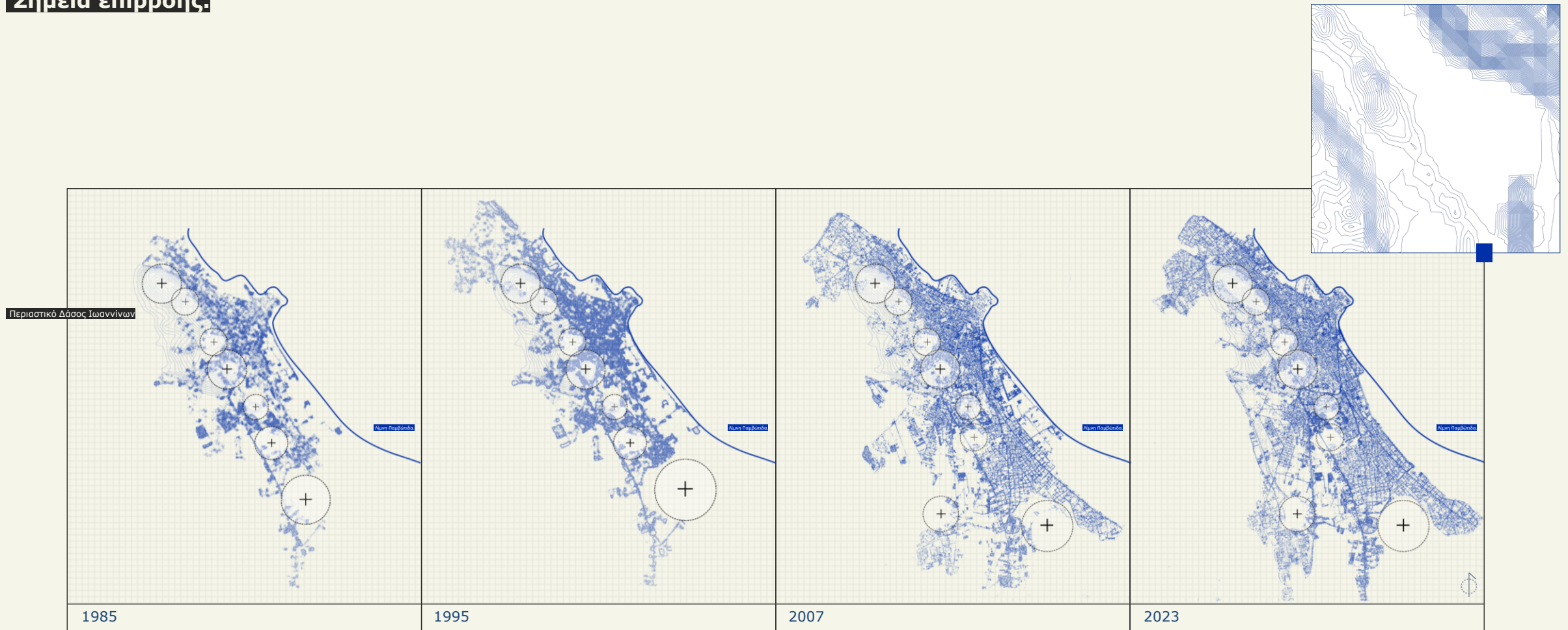

Η έντονη τοπιογραφία του φυσικού εδάφους στο εσωτερικό της πόλης

Επίπεδα εξέλιξης.

Σημεία επιρροής.

Φυσικό εμπόδιο

Αστικός όγκος

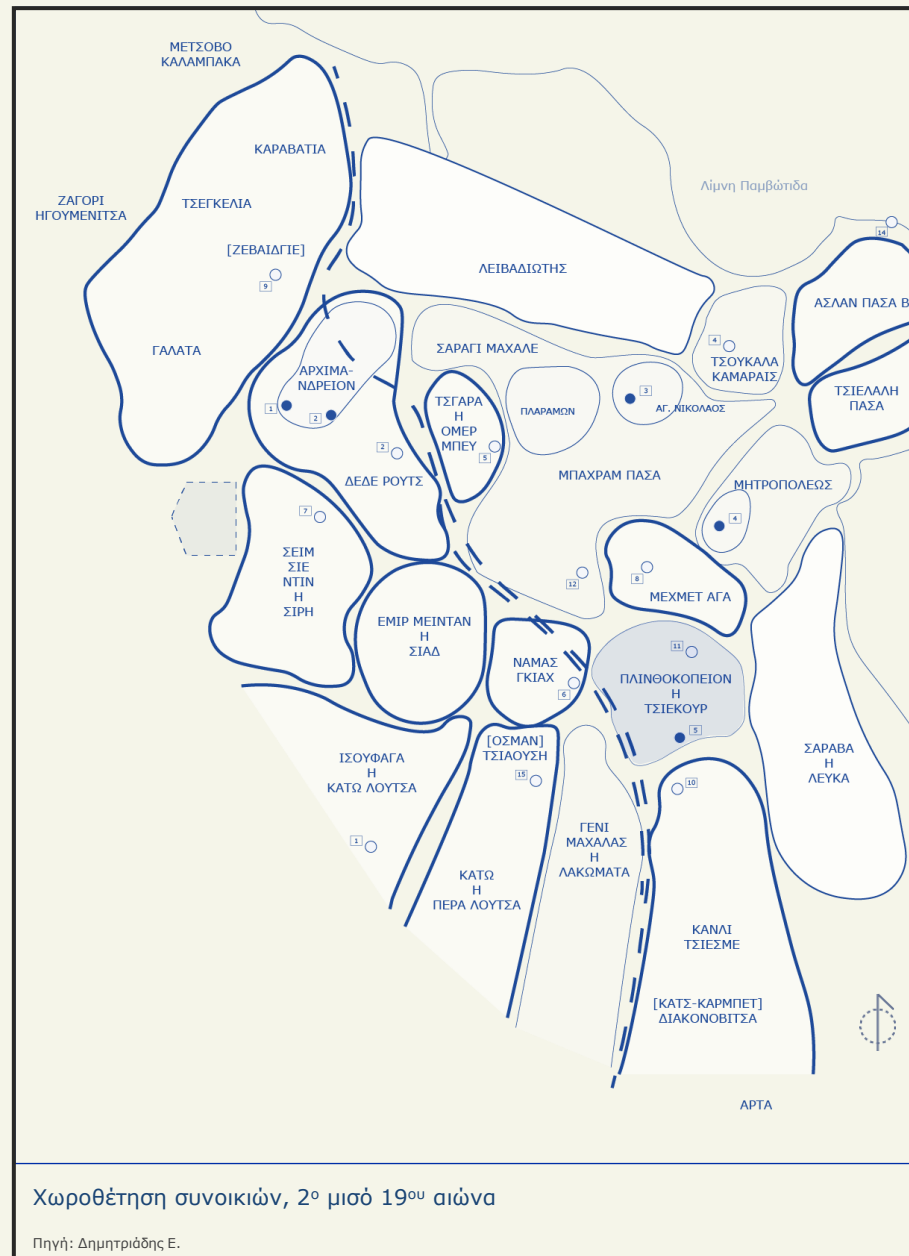
Εσωτερικές περιοχές

Σε τουρκικό φορολογικό κατάστιχο του έτους 1564, τα Γιάννενα καταγράφονται ως πόλη με 1300 «σπίτια» /οικογενειακές εστίες, που υπολογίζεται ότι αντιστοιχούν σε πληθυσμό $(1.300 \times 5) = 6.500$ κατοίκων. Από τα 1.300 σπίτια, τα 50 ανήκουν σε μουσουλμάνους (250 άτομα) και τα υπόλοιπα σε χριστιανούς. Το 1564 υπήρχαν στα Γιάννενα 35 μαχαλάδες (=συνοικίες ή ενορίες) χριστιανών και ένας μαχαλάς μουσουλμάνων. Μετά το 1611 και την σταδιακή εκδίωξη των χριστιανών από το Κάστρο, η αγορά των Ιωαννίνων ήταν αναπτυγμένη έξω από το Κάστρο.

Από τους διωγμένους Καστρινούς οι φτωχότεροι εγκαταστάθηκαν στις παραλίμνιες φτωχογειτονιές των βυρσοδεψών *Σιαράβα* και *Λειβαδιώτη* ενώ οι ευπορότεροι προτίμησαν τις βορειοδυτικές περιοχές και πιθανότητα δημιουργήθηκαν οι συνοικίες *Τσιγαρά*, *Πλάτανος*, *Σεράγι*, *Λιάμ μετζήτι*, *Αρχιμανδρειό*. Το 1670, αντιστοίχως, υπήρχαν 4.000 σπίτια ($4.000 \times 5 = 20.000$ κατοίκους). Στο κάστρο κατοικούσαν μόνο μουσουλμάνοι (χωρισμένοι σε 4 συνοικίες).

Η πόλη είχε 37 συνοικίες: 18 μουσουλμανικές, 14 χριστιανικές, 4 συνοικίες Εβραίων και μία συνοικία Γύφτων. **Τούρκικες:** *Σεράι*, *Ναμαζγκιάχ*, *Σιαπιαδίν* και *Λιθαρίτσια*. **Χριστιανικές:** *Πλινθοκοπέιο*, *Τουρκοπάλουκο*, *Καλούτσιανη*. Η αγορά έχει 1.900 μαγαζιά.

Συνοικίες.

Βασικές συνοικίες της πόλης, με βάση το σκεπτικό ότι οι τόποι λατρείας των θρησκευτικών ομάδων του οικισμού αποτελούν το θεωρητικό κέντρο της συνοικίας τους

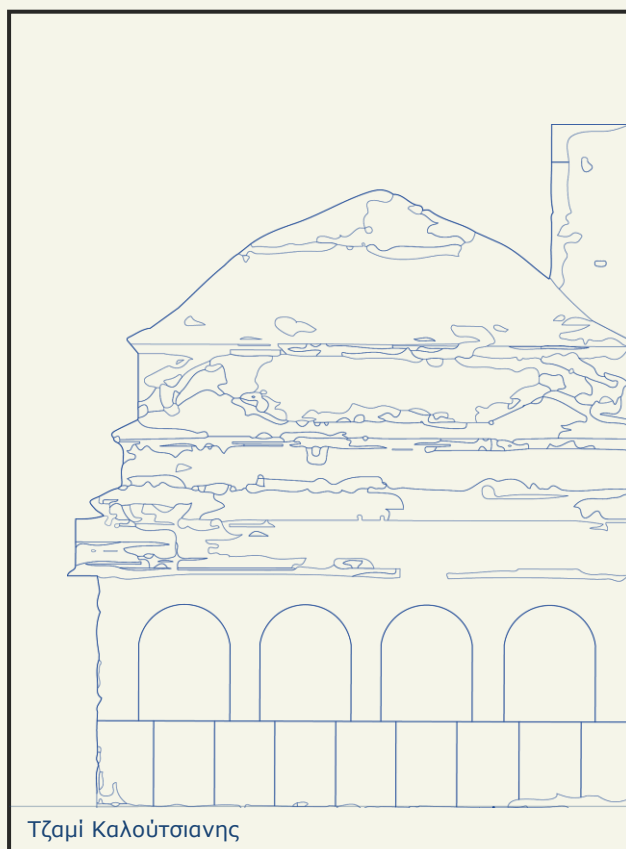
Τα Γιάννενα ήταν διαιρεμένα σε μαχαλάδες-συνοικίες. Το οικοδομικό τετράγωνο δεν ήταν το κύριο αστικό τμήμα της πόλης. Οι μαχαλάδες εμφανίζονται ως τα μικρότερα συστατικά της πόλης, χωρίς απόλυτη οριοθέτηση. Χαρακτηριστικό των συνοικιών ήταν η ομοιογένεια των κατοίκων.

Χριστιανικές συνοικίες κατέχουν κυρίως το πεδινό τμήμα της πόλης και οργανώνονται σε ένα συνεχές πλέγμα.

Οι δύο κυριότερες οθωμανικές συνοικίες βρίσκονται στην κεφαλή του οικισμού, στο φρούριο. Οι υπόλοιπες κύριες συνοικίες και υποσυνοικίες καταλαμβάνουν τις υπώρειες των λόφων του Αγ. Γεωργίου.

Ιουδαϊκές (ισραηλιτικές) συνοικίες κατέχουν την ανατολική και βόρεια άκρη του οικισμού, παράλληλα προς την φυσική όχθη της λίμνης.

- Χριστιανική (Ελληνική) συνοικία
- Οθωμανική συνοικία
- Εβραϊκή συνοικία
- τζαμί
- εκκλησία

Μουσουλμανικά στοιχεία στην ευρύτερη περιοχή

Το τζαμί της Καλούτσιανης βρίσκεται στην κεντρική πλατεία της ομώνυμης συνοικίας της πόλης. Σύμφωνα με επιτοίχια επιγραφή (άγνωστη σήμερα) το τζαμί κτίστηκε το 1740 από τον Χατζή Μεχμέτ πασά, βαλή (διοικητή) των Ιωαννίνων, στη θέση ενός μετζίτ (μουσουλμανικός ναός χωρίς μιναρέ).

Το Τζαμί του Βελή πασά ή Τσιεκούρ τζαμί βρίσκεται στη νότια πλευρά του λόφου των Λιθαρτισίων, στο μέσο περίπου μιας μεγάλης ακάλυπτης έκτασης αναπτύσσονταν οι συνοικίες Τσιεκούρ και Πλιθοκοπιό. Μαζί με τον μεντρεσέ (ιεροδιδασκαλείο), που είναι κτισμένος στα βόρεια του, αποτέλεσαν αναπόσπαστα καθιδρύματα του σεραγιού, που έκτισε παραπλεύρως ο Αλή πασάς για το γιό του Βελή.

Ισλαμικά στοιχεία, όπως η χρήση περίπλοκων γεωμετρικών μοτίβων, αραβουργημάτων και καλλιγραφίας αποτελούν χαρακτηριστικά που ταυτοποιούν την θρησκεία. Αυτά τα χαρακτηριστικά αντικατοπτρίζουν την μουσουλμανική κληρονομιά της πόλης σε κάθε γειτονία, ακόμη και πολλά χρόνια μετά την απελευθέρωση, διότι η ιστορία αυτή δίνει υψηλή αξία στην αστική ταυτότητα.

Προσανατολισμός προσευχής: [προς την Μέκκα](#)

Ιερή ημέρα: [Παρασκευή](#)

Η εβραϊκή συναγωγή στα Γιάννενα

Εβραϊκά στοιχεία της γειτονιάς

Οι εβραίοι Ρωμανιώτες, οι οποίοι αποτελούν την εβραϊκή κοινότητα στα Ιωάννινα, έχουν επηρεαστεί από τα ήθη και τα έθιμα των τοπικών κοινωνιών. Έτσι λοιπόν και στα λατρευτικά σκεύη της τοπικής εβραϊκής συναγωγής υπάρχει πληθώρα ασημικών αντικειμένων μπροστά στο ιερό. Μάλιστα, αυτά είναι χαρακτηριστικά δείγματα της Γιαννιώτικης Συναγωγής και δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στον κόσμο, γιατί η αργυροχοΐα διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της πόλης.

Το σύστημα Κοσέρ, καθορίζει ποιες τροφές είναι επιτρεπτές και ποιες όχι, καθώς και τον τρόπο παρασκευής τους. Ελεύθερα είναι όλα τα φρούτα και τα λαχανικά, ενώ επιτρέπεται το κρέας, μόνο από ορισμένα είδη ζώων. Απαγορεύεται το χοιρινό, το κουνέλι, τα αρπακτικά πουλιά και επιτρέπονται αιγοπρόβατα, βοοειδή, τα οικόσιτα πτηνά και τα ψάρια που έχουν λέπια. Η σφαγή των ζώων γίνεται με ειδική τελετουργία που την εκτελεί ειδικός της κοινότητας, ο σοχέτ, ο οποίος γνωρίζει στοιχεία υγιεινής του κρέατος και τον εβραϊκό νόμο.

Γνωστή Γιαννιώτικη εβραϊκή εορτή : **Irtaman**

Προσανατολισμός προσευχής: **προς την Ιερουσαλήμ**

Ιερή ημέρα: **Σάββατο**

Ιερός Ναός Αγίας Μαρίνας

Χριστιανικά στοιχεία κοντά στην αγορά

Αρκετά ορθόδοξα χριστιανικά χαρακτηριστικά φιλοξενούν σημαντικά κομμάτια αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος, που διαθέτουν σχεδιασμό εμπνευσμένο από το Βυζάντιο.

Το κέντρο των Ιωαννίνων φιλοξενεί μια ευρεία ποικιλία αρχιτεκτονικών στοιχείων εμπνευσμένων από τον ορθόδοξο χριστιανισμό και τον βυζαντινό σχεδιασμό. Τα στοιχεία του χριστιανισμού προσδίδουν μια αίσθηση πολιτιστικού πλούτου και ιστορικής σημασίας. Αυτά τα χαρακτηριστικά προσθέτουν ιστορική σημασία, αναδεικνύοντας την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης.

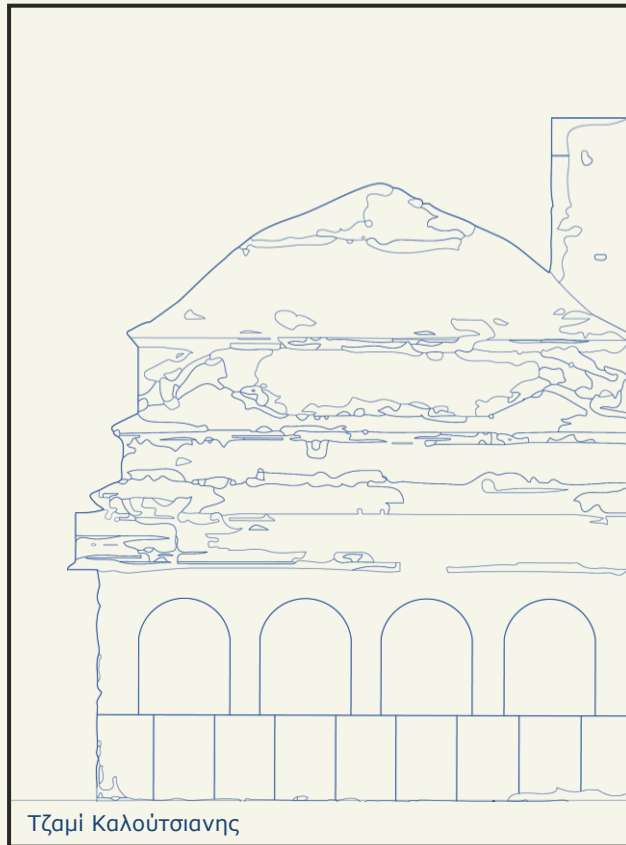
Αντίστοιχα, στην *Καλούτσια* βρίσκεται μια από τις πιο ιστορικές συνοικίες των Ιωαννίνων. Η παλαιότερη πηγή αναφέρει ότι ο Ιερός Ναός της Αγίας Μαρίνας κτίστηκε το έτος 1791. Η γειτονική αγορά ονομάστηκε σε αντίστοιχία της τοποθεσίας της σε σχέση με την ενορία της Αγίας Μαρίνας.

Οι χριστιανικές ημερολογιακές γιορτές και εκδηλώσεις επηρεάζουν άμεσα τις αγορές και το εμπόριο των προϊόντων, όλο τον χρόνο.

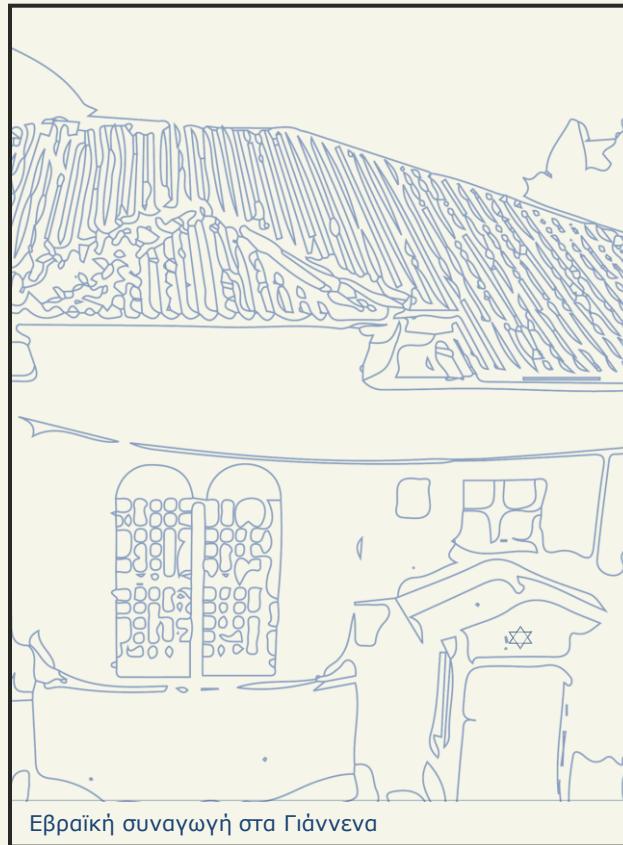
Προσανατολισμός προσευχής: [προς την Ανατολή](#)

Ιερή ημέρα: [Κυριακή](#)

Στοιχεία γειτονιάς.

Τζαμί Καλούτσιανης

Εβραϊκή συναγωγή στα Γιάννενα

Ιερός Ναός Αγίας Μαρίας

Χρονική επαλληλία.

Συμπεράσματα.

Πολιτισμική αξία

Η αγορά μπορεί να δημιουργήσει μια αίσθηση αρμονίας και ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων θρησκευτικών και πολιτιστικών επιρροών της γειτονιάς. Η προσέγγιση αυτή γίνεται να θεωρηθεί ως απόδειξη της πλούσιας ιστορίας της γειτονιάς και της περιοχής συνολικά, όπου συνυπήρχαν επί αιώνες διαφορετικοί πολιτισμοί και παραδόσεις. Παράλληλα, ο μετασχηματισμός της αγοράς μπορεί επίσης να αντιμετωπίσει τις σύγχρονες προκλήσεις του αστικού σχεδιασμού, όπως η ανάγκη για πράσινους υπαίθριους χώρους, βιώσιμες επιλογές μεταφορών και βατά μονοπάτια. Με την ενσωμάτωση των χώρων πρασίνου και πάρκων στο σχεδιασμό της αγοράς, ο προτεινόμενος μετασχηματισμός μπορεί να δημιουργήσει ένα βιώσιμο και ευχάριστο αστικό περιβάλλον τόσο για τους κατοίκους όσο και για τους επισκέπτες.

Συμπερασματικά, ο προτεινόμενος μετασχηματισμός της γειτονιάς αποτελεί ευκαιρία διατήρησης και ανάδειξης της πολιτιστικής αξίας της γειτονιάς, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει τις σύγχρονες προκλήσεις του αστικού σχεδιασμού. Με την ενσωμάτωση στοιχείων ισλαμικής, εβραϊκής και ορθόδοξης χριστιανικής κουλτούρας, η προτεινόμενη αγορά μπορεί να δημιουργήσει μια αίσθηση αρμονίας και ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων θρησκευτικών και πολιτιστικών επιρροών της γειτονιάς, λειτουργώντας ως απόδειξη της πλούσιας ιστορίας και της πολυπολιτισμικής κληρονομιάς της περιοχής.

Αγορά Αγίας Μαρίνας

Χώρος εμπορίου στο κέντρο των Ιωαννίνων

Θέμα.

Περιγραφή

Στην πόλη των Ιωαννίνων υπάρχουν πολλές διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες και εθνότητες που συμβιώνουν και αλληλοεπιδρούν σε κοινούς χώρους. Συγκεκριμένα, μεγαλύτερη συχνότητα αυτού του φαινομένου υπάρχει στις λαϊκές αγορές, όπου γίνεται εμφανές ότι η κοινή παράδοση της αγοράς μοιράζεται ανάμεσα στις περισσότερες κοινωνικές ομάδες.

Η αγορά της Αγίας Μαρίνας αποτελεί την κεντρικότερη της πόλης εφόσον βρίσκεται λίγο χαμηλότερα από το Ρολόι. Εκ πρώτης όψεως, ο χώρος είναι πρόχειρα οργανωμένος, ώστε να εξυπηρετεί τις λειτουργίες προσωρινών πάγκων πώλησης. Λειτουργεί σε καθημερινή βάση τα πρωινά αλλά η αγορά είναι ενεργή κυρίως τα Σάββατα, όπου λειτουργεί ως χώρος συνάθροισης και κοινωνικοποίησης. Η έκταση του χώρου της αγοράς χρήζει αναδιαμόρφωσης, με επιθυμητό αποτέλεσμα την επίλυση των υπαρχών προβλημάτων καθώς και την βελτίωση της κατάστασης αυτού του δημοσίου κενού, μετατρέποντας την αγορά σε έναν πολιτισμικό αστικό κόμβο.

Το περιβάλλον του εμπορικού κέντρου στην περιοχή των Ιωαννίνων διαθέτει μεγάλο ιστορικό υπόβαθρο σε όλα τα χρονικά επίπεδα της αστικής τοποθεσίας του. Η αγορά βρίσκεται ανάμεσα στα σημαντικότερα τοπόσημα της πόλης, σε σημείο που διασταυρώνονται πολλά διαφορετικά είδη γειτονιών. Παρόλα αυτά, μοιάζει αφανής ελεύθερος χώρος με υψηλή αξία και προοπτικές σημαντικής αναβάθμισης.

Αγορές.

00. Αγία Μαρίνα

01. Καρδαμήτσια

02. Αμπελόκηποι

03. Αγίου Νικολάου

04. Πεντέλη

05. Σεισμόπηκτα

06. Βρυσούλα

07. Ανατολή

Εβδομαδιαίο πρόγραμμα αγορών.

Δ.

Σεισμόπηκτα

οδός Ευζώνων &
Σπύρου Λούη

Θέσεις 80.

-Παραγωγικές 56.
-Επαγγελματικές 24.

Τ.

Αμπελόκηποι

οδός Πλ.Χατζή-Νικ.
Ζυγούρη

Θέσεις 50(+18).

-Παραγωγικές 40.
(+12)
-Επαγγελματικές 10.
(+6)

Τ.

Βρυσούλα

οδός Αγ. Παρασκευής

Θέσεις 43.

-Παραγωγικές 33.
-Επαγγελματικές 10.

Π.

Πεντέλη-Δροσιά

οδός Καπετάν
Λεπενιώτη & Χασιώτη

Θέσεις 60.

-Παραγωγικές 45.
-Επαγγελματικές 15

Π.

Ανατολή

οδός Κερασούντος &
Χριστοφορίδου

Θέσεις 46.

-Παραγωγικές 32.
-Επαγγελματικές 14

Σ.

Καρδαμίτσια

οδός Κοσμά Αιτωλού
και Ολυμπιάδος

Θέσεις 40.

-Παραγωγικές 30.
-Επαγγελματικές 10

Λαϊκή Αγορά.

Η λαϊκή αγορά είναι εβδομαδιαία διοργάνωση πώλησης φρέσκων τροφίμων με κύριο σκοπό την προμήθεια του πληθυσμού με βασικά προϊόντα διατροφής κατευθείαν από τον παραγωγό από την μια, και για να δώσει την δυνατότητα στον παραγωγό να διοχετεύσει τα προϊόντα του κατευθείαν στον καταναλωτή από την άλλη μεριά.

*Οι λαϊκές αγορές λειτουργούν κάθε μέρα.

Δημοτική Αγορά Αγίας Μαρίνας.

Δημοτική Αγορά Αγίας Μαρίνας

οδός Χρήστου
Κατσάρη

Θέσεις ~15.

-Παραγωγικές
-Επαγγελματικές

Δημοτική Αγορά Αγίας Μαρίνας

οδός Χρήστου
Κατσάρη

Θέσεις ~20.

-Παραγωγικές
-Επαγγελματικές

Δημοτική Αγορά Αγίας Μαρίνας

οδός Χρήστου
Κατσάρη

Θέσεις ~25.

-Παραγωγικές
-Επαγγελματικές

Δημοτική Αγορά Αγίας Μαρίνας.

οδός Χρήστου
Κατσάρη

Θέσεις ~100.

-Παραγωγικές
-Επαγγελματικές

+ χώρος κοινωνικοποίησης.

Τοπογραφικό σχέδιο δημοτικής αγοράς
~ 5,700 τ.μ.

Το οικόπεδο (περίπου 7 στρέμματα) περιγράφεται από οδούς μέτριας και ήπιας έντασης κυκλοφορίας. Η γεωμορφολογία του εδάφους με τις έντονες υψομετρικές (περίπου 10μ. εντός του οικοπέδου από τη μία γωνία έως την άλλη και 18 μέτρα συνολικά έως την πλατεία).

Διαχείριση.

οργανικά απορρίμματα

44,3%

πλαστικά απορρίμματα

13,9%

χάρτινα απορρίμματα

22,2%

γυάλινα απορρίμματα

4,3%

μεταλλικά απορρίμματα

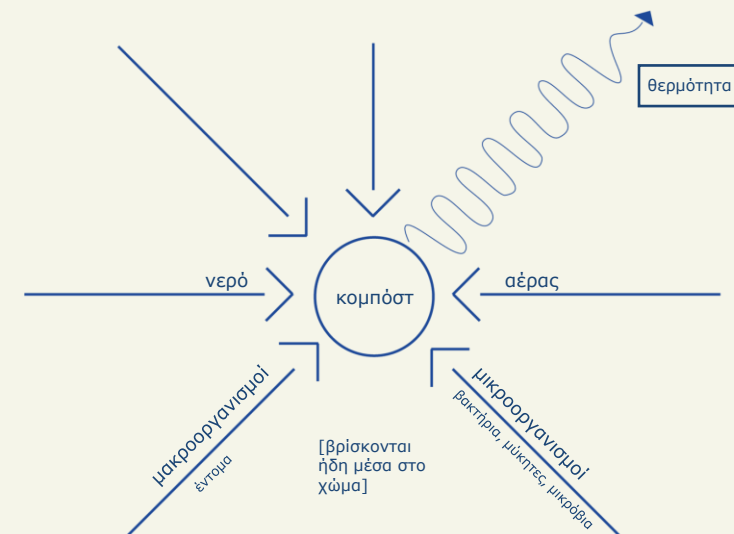
3,9%

λοιπά απορρίμματα

11,4%

Συλλογή και Κατανομή απορριμμάτων

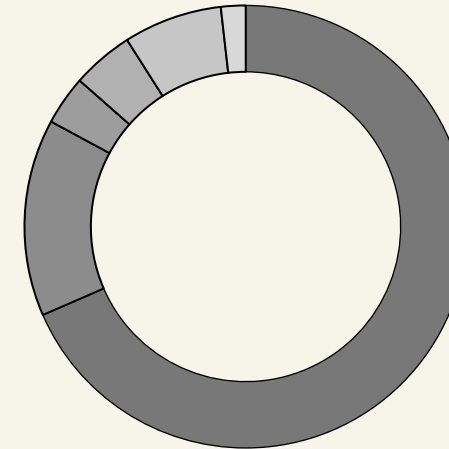

Διεργασία Κομποστοποίησης

Πίνακες στατιστικών.

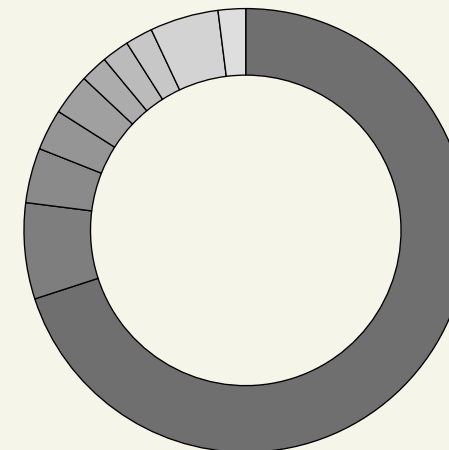
είδη/μήνες	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
αβοκάντο												
ακτινίδιο												
αχλάδι												
βερίκοκο												
βύσσινο												
γκρέιπ φρουίτ												
δαμάσκηνο												
κεράσι												
κλημεντίνη												
λεμόνι												
λωτός												
μανταρίνι												
μήλο												
μούσμουλο												
νεκταρίνι												
πορτοκάλι												
ραδάκινα												
ράδι												
σταφύλι												
σύκο												
φραγκόσυκο												
φράουλα												
αγγούρι												
αγκινάρα												
καρότο												
καρπούζι												
κολοκυθάκι												
κολοκύθα												
κουκί												
κουνουπίδι												
κρεμμύδι ξερό												
κρεμμύδι χλωρό												
λαχανάκι Βρυξ.												
λάχανο												
μαϊντανός												
μαρούλι												
μελιτζάνα												
μιτζέλια												
μπρόκολο												
πατζάρι												
πατάτες												
πεπόνι												
πιπεριά												
πράσα												
ραδίκια												
ραπανάκια												
ράπες												
ρόκα												
σέλινο												
σκόρδο												
σπανάκι												
σπαράγγι												
ντομάτα												
φασολάκι												
φινόκιο												

Κατηγορίες ειδών πώλησης

■ οπωροκηπευτικά ■ εσπεριδοειδή ■ μέλια ■ ψάρια ■ άλλα ■ κενά

Μέρη προέλευσης

■ Ιωαννίνων ■ Πρέβεζας ■ Άρτας ■ Έδεσσας ■ Θεσπρωτίας
■ Καρδίτσας ■ Καστοριάς ■ Κόνιτσας ■ Λοιπά ■ Κενές

Χαρακτηριστικά.

Street Market, Mexico

[Φωτογραφική λήψη: N.G.]

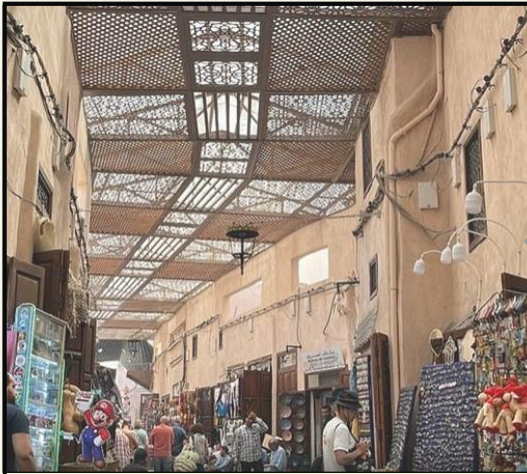
Διεθνή χαρακτηριστικά αγορών.

- Αλληλοεπικάλυψη στεγαστρων
- Διαμόρφωση δρόμου για λαϊκή αγορά
- Μοτίβα - συμβολισμοί
- Άναρχη εξάπλωση πάγκων

Το εμπορικό κέντρο της ιστορικής πόλης των Ιωαννίνων χαρακτηρίζεται από ένα κατακερματισμένο δίκτυο ανοιχτών χώρων και πάρκων που δεν έχουν συνεκτική ταυτότητα. Αν και οι χώροι αυτοί παρέχουν σημαντικά οικολογικά και κοινωνικά οφέλη, συχνά δεν αξιοποιούνται επαρκώς και είναι αποσυνδεδεμένοι μεταξύ τους. Επιπλέον, ο σημερινός σχεδιασμός και η διάταξη αυτών των χώρων δεν αντικατοπτρίζουν την πολιτιστική ποικιλομορφία των κατοίκων της πόλης.

Η προτεινόμενη παρέμβαση επιδιώκει να αντιμετωπίσει αυτά τα ζητήματα, ενωποιώντας τους υφιστάμενους ανοιχτούς χώρους και τα πάρκα ως μια συνεχή αγορά. Το έργο αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ζωντανού και πολυσύχναστου περιβάλλοντος που διευκολύνει την κοινωνική αλληλεπίδραση και ανταλλαγή, ενώ ταυτόχρονα εξυμνεί τις πολιτιστικές ταυτότητες της πόλης.

Σεναριογράφηση.

εσωτερικός κοινόχρηστος χώρος

πολύ-πολιτισμικός χαρακτήρας

δημιουργία στεγασμένων χώρων

ποικιλία εμπορίου σε κοινό χώρο

ανταλλαγή αγαθών

κοινωνική διάδραση

οικειοποίηση του περιβάλλοντος

προμήθεια αγαθών από άλλα μέρη

Ανάλυση.

S.
Strengths

W.
Weaknesses

O.
Opportunities

T.
Threats

Κεντρική τοποθεσία	Χαμηλή Ποιότητα περιοχής	Συνδεδειγμένο σημείο της πόλης	Υψομετρική διαφορά
Διαθέσιμη έκταση	Εγκατάλειψη	Κοινόχρηστο περιβάλλον	Διαχείριση πλήθους κοινού
Ανοιχτό αστικό πλάτωμα	Μη αξιοποιημένος χώρος	Πολυεθνικός κόμβος	Πολυ-πολιτισμικότητα
Ενεργές λειτουργίες εμπορίου	Έλλειψη υποδομών	Ενδυνάμωση του εμπορίου	Αντιπαραθετικές συσχετίσεις
Ιστορική αξία	Παλαιότητα κατασκευών	Τουριστικό επίκεντρο	Σημαντικό παρελθόν
Ισχυρά τοπικά στοιχεία	Διαχείριση απορριμμάτων	Κομποστοποίηση	Διατήρηση ταυτότητας

—◆— συνδέσεις, ενώσεις & συνδυασμοί

Κεντρική ιδέα.

Προθέσεις

Με βάση τα παραπάνω, η πρόθεση της διπλωματικής μας εργασίας είναι να επιτύχουμε τη συνένωση των αστικών κενών στο κέντρο της πόλης, όπου αυτή τη στιγμή υπάρχει αποσπασματικότητα. Η προτεινόμενη παρέμβαση βασίζεται σε ένα ελεγχόμενο σύστημα κόμβων, διακλαδώσεων και δικτύων που θα δημιουργηθούν για τη διαμόρφωση δημόσιων χώρων. Αντίστοιχα, η ενσωμάτωση των διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων και οι προοπτικές διάχυσης και επέκτασης αποτελούν σημαντικούς στόχους.

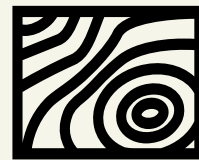
Η προτεινόμενη παρέμβαση περιλαμβάνει τη συγχώνευση και αναβάθμιση διάφορων πράσινων ανοιχτών χώρων και πάρκων στο κέντρο των Ιωαννίνων. Το έργο επιδιώκει να δημιουργήσει μια συνεχή αγορά που να εξυμνεί την ποικιλομορφία των πολιτιστικών ταυτοτήτων της πόλης. Η παρέμβαση περιλαμβάνει διάφορα στοιχεία σχεδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της προσθήκης νέων υποδομών και εγκαταστάσεων, της ενσωμάτωσης χώρων πρασίνου και της δημιουργίας διάφορων δημόσιων χώρων που προωθούν την κοινωνική αλληλεπίδραση και ανταλλαγή.

Αποσκοπείτε η δημιουργία ενός ζωντανού και χωρίς αποκλεισμούς αστικού περιβάλλοντος στο κέντρο των Ιωαννίνων. Το έργο σκοπεύει στη μετατροπή μιας συλλογής κατακερματισμένων πράσινων ανοιχτών χώρων και πάρκων σε μια συνεχή αγορά που εξυμνεί την ποικιλομορφία των πολιτιστικών ταυτοτήτων της πόλης.

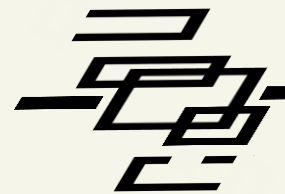
Έννοιες.

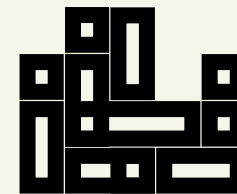
Φυσικό όριο

**Μορφολογία
εδάφους**

**Αποσπασματικότητα
δημοσίου χώρου**

**Πολυπολιτισμικός
χαρακτήρας γειτονιάς**

Σύστημα.

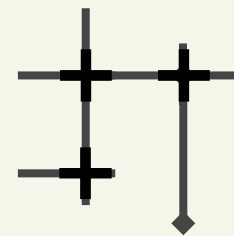
Κόμβος

+

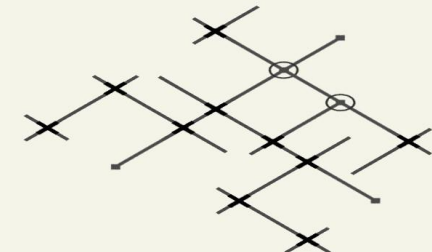
Διακλάδωση

->

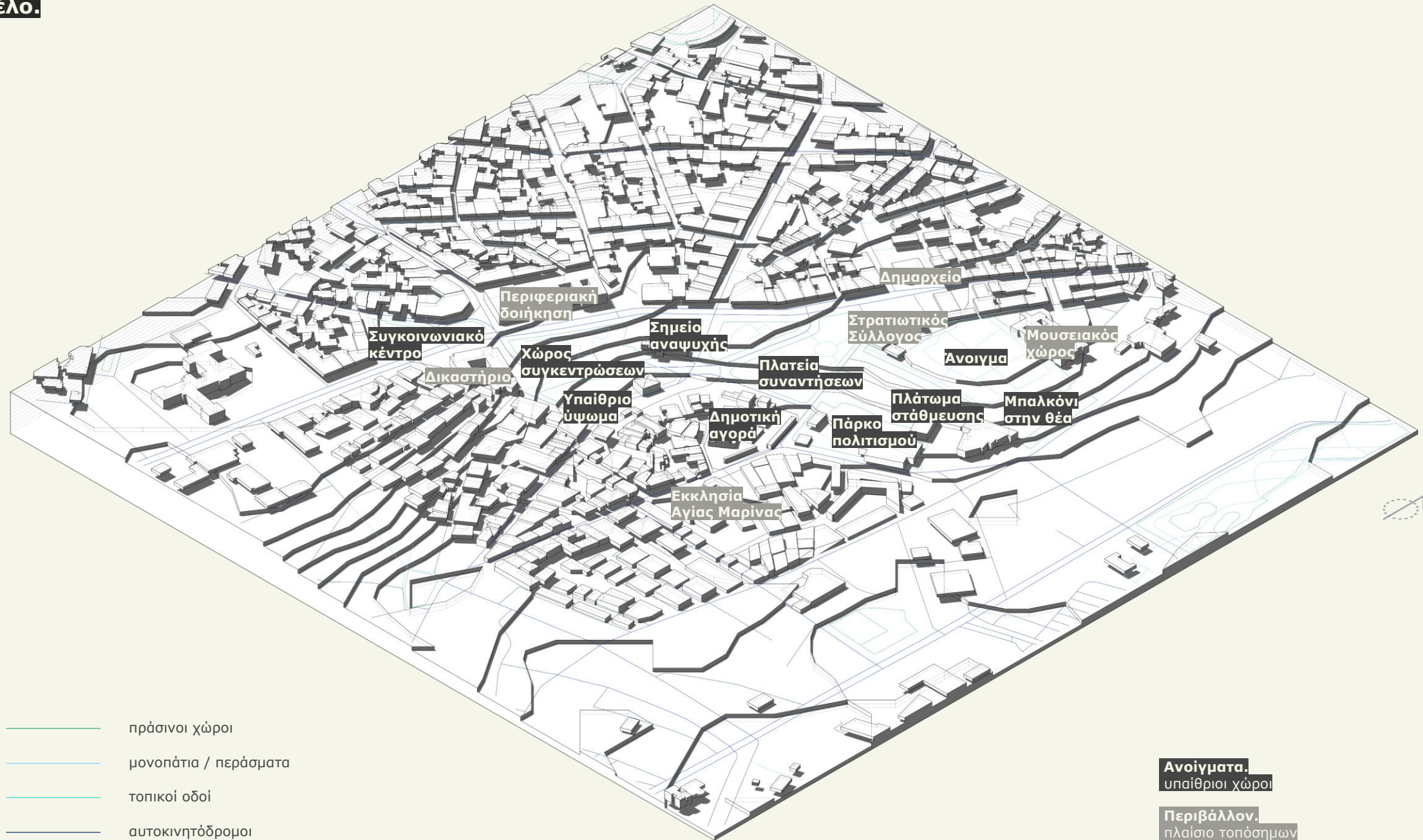
Ιστός

->

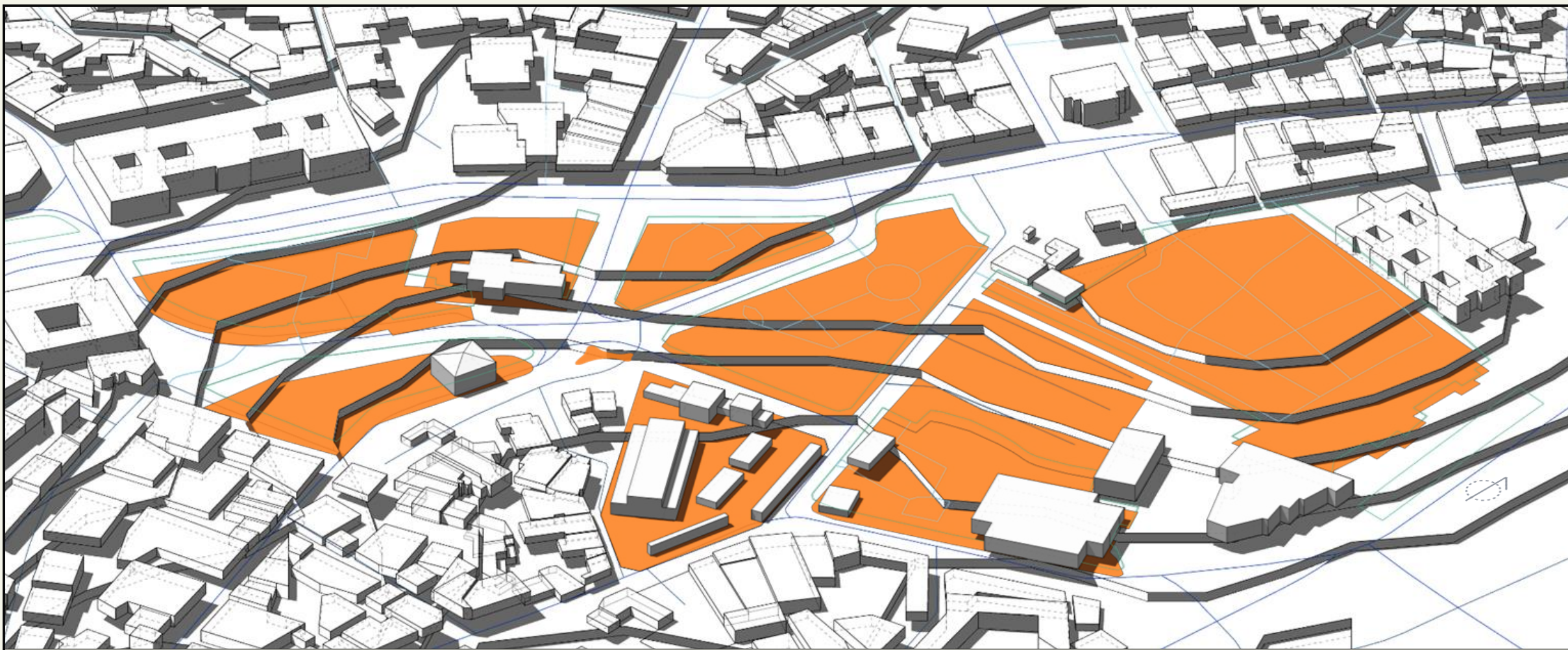

Δίκτυο δημόσιων χώρων

Μοντέλο.

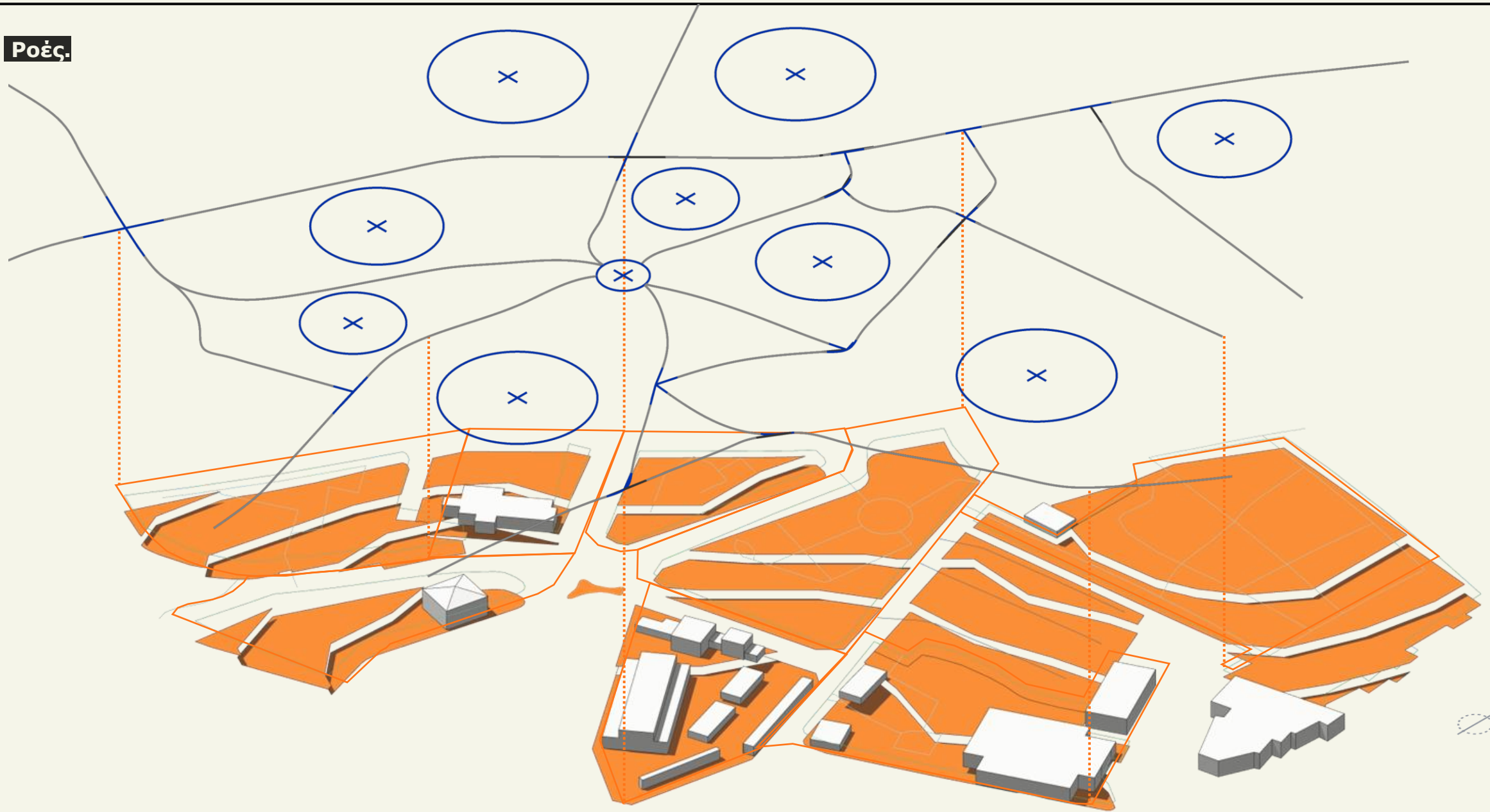
Πλαίσιο.

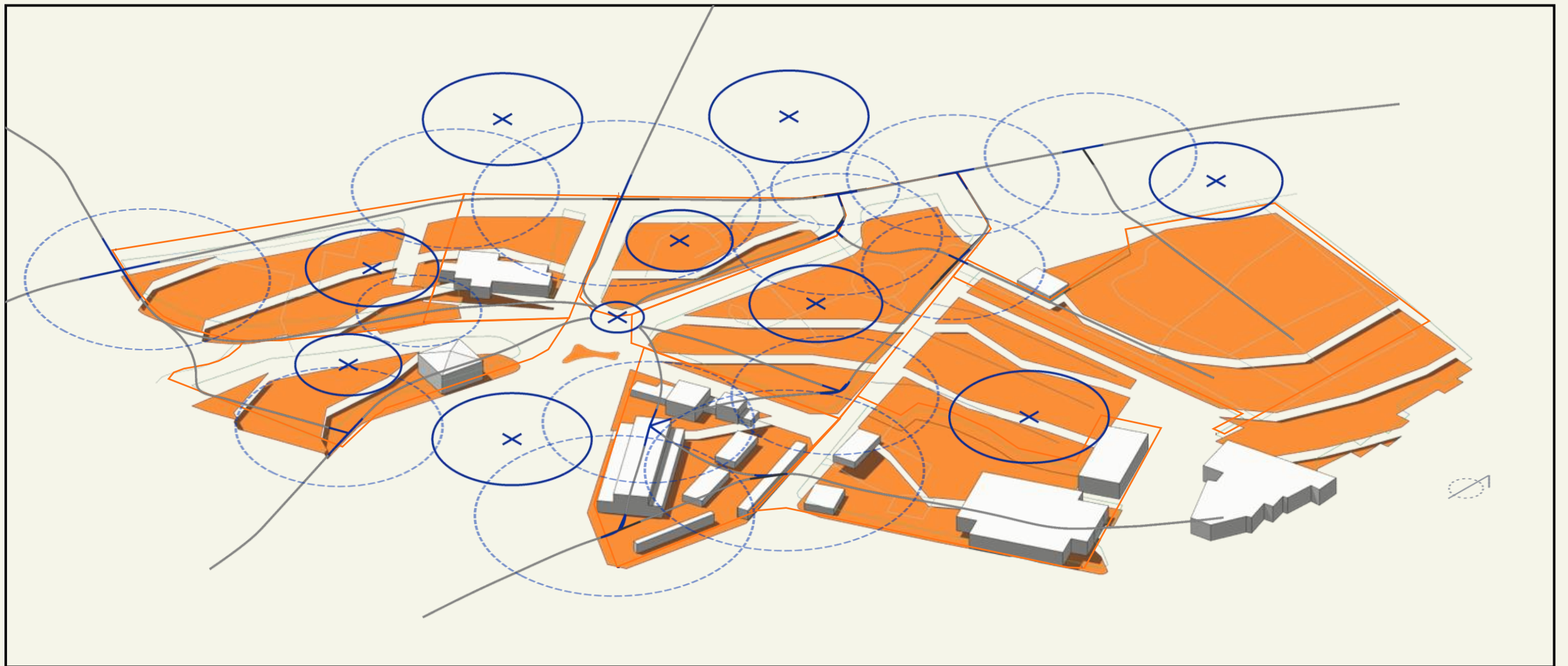
Αστική συνέχεια ανοιχτών χώρων στο κέντρο της πόλης των Ιωαννίνων

— περιγράμματα αστικών ανοιγμάτων

Ποές.

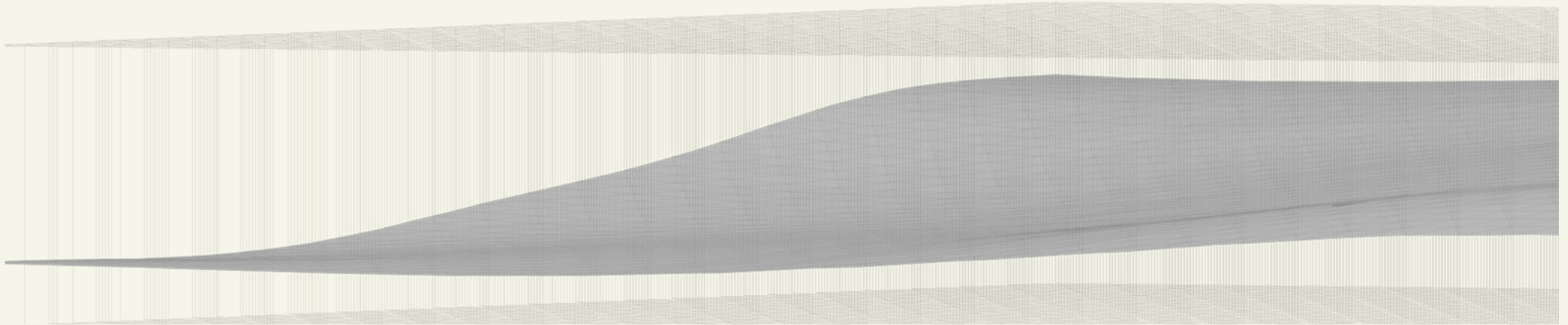

Ανοίγματα.

Εφαρμογή ιδέας

Σχεδιαστική πρόταση

Πρόταση.

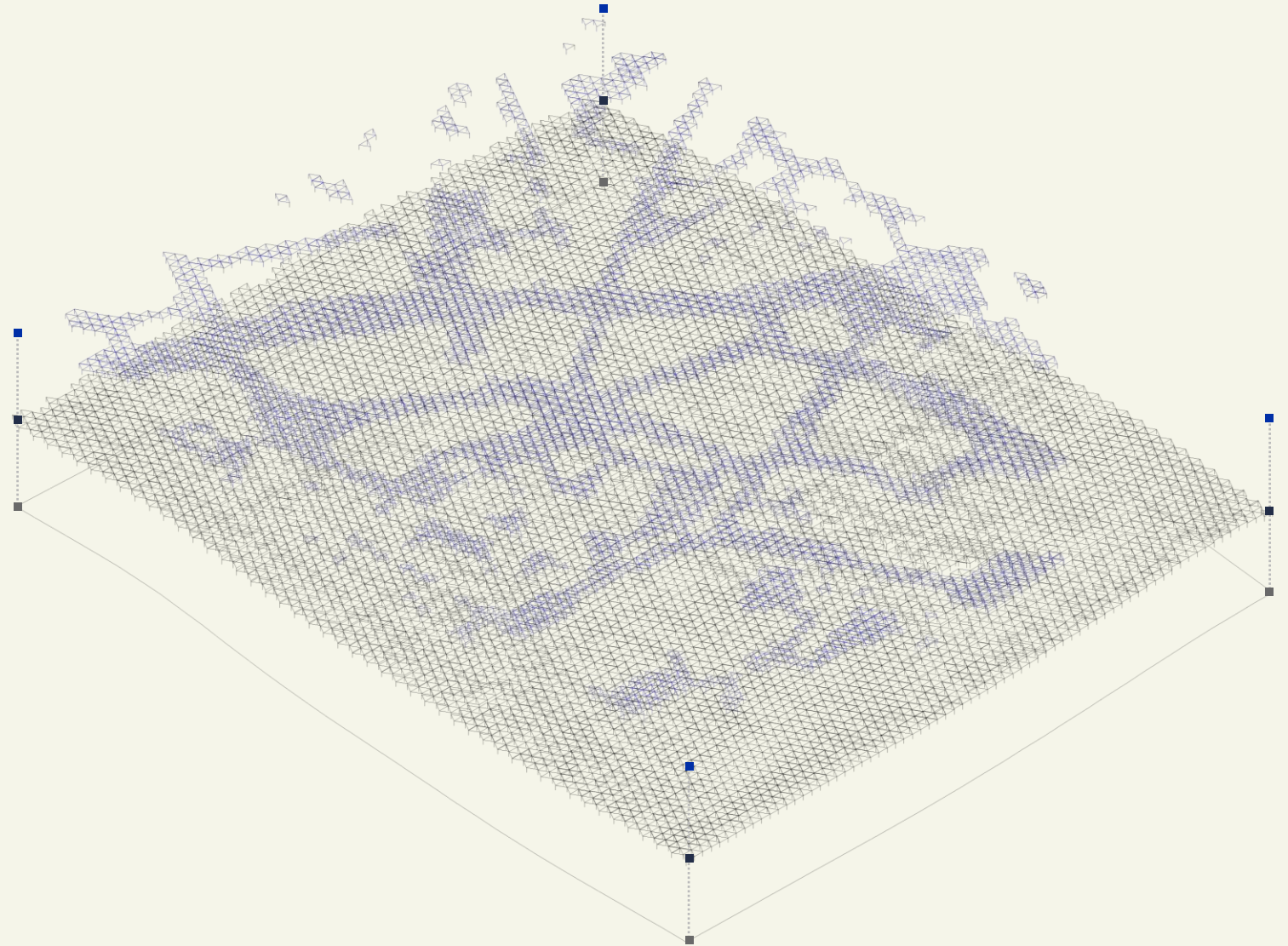
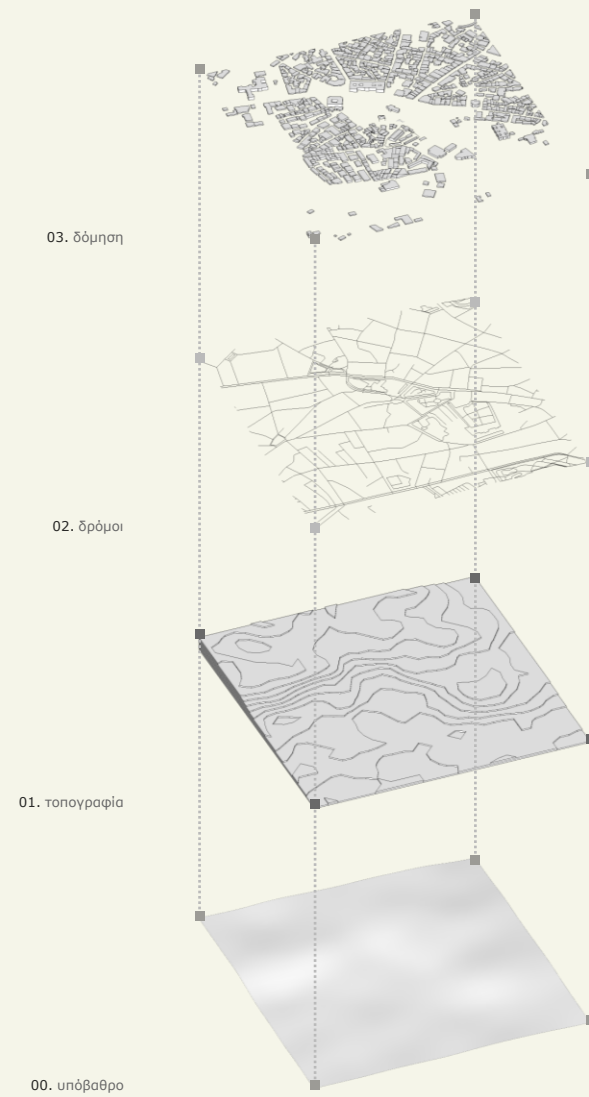
Η πρόταση βασίζεται στην αυτόβουλη πρακτική του πολίτη, ώστε να αναδιαμορφωθεί φυσικά ο δημόσιος χώρος και να ανακτήσουν οι άνθρωποι τον έλεγχο της πόλης. Η πρόταση παρέχει ευρύ χώρο εξάπλωσης που θα απελευθερώσει τις δραστηριότητες για να διαμορφώσει το περιβάλλον έδαφος, το οποίο θα απαλλαγεί από τους υφιστάμενους περιορισμούς για να αποτελέσει ένα πεδίο αφιερωμένο στα ίχνη των αναμνήσεων της πόλης.

Ιστορικά, ο δημόσιος χώρος ήταν πιο σημαντικός από τον ιδιωτικό χώρο. Οι αγορές ήταν ο τόπος συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων, περιτριγυρισμένος από καθημερινές δραστηριότητες που αποτελούσαν τον πυρήνα της κοινωνίας. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει σημείο αναφοράς για ένα σύγχρονο αστικό μοντέλο που περιλαμβάνει μέλη όλων των ηλικιακών και κοινωνικών ομάδων, στο οποίο η αγορά ως χωρική συνέπεια εμπνέει μια νέα προσέγγιση του δημόσιου χώρου.

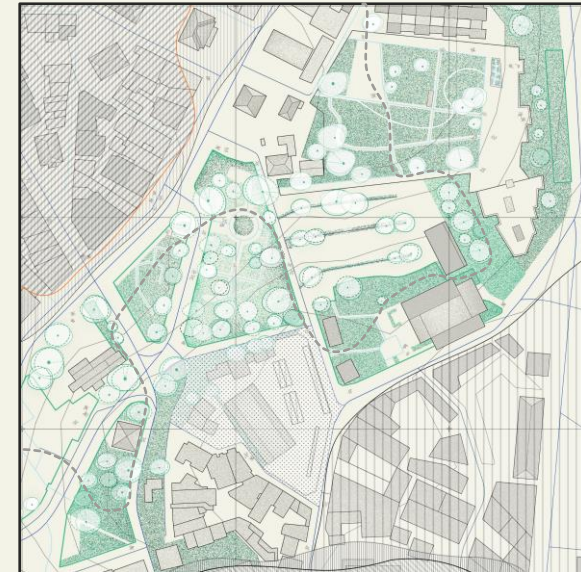
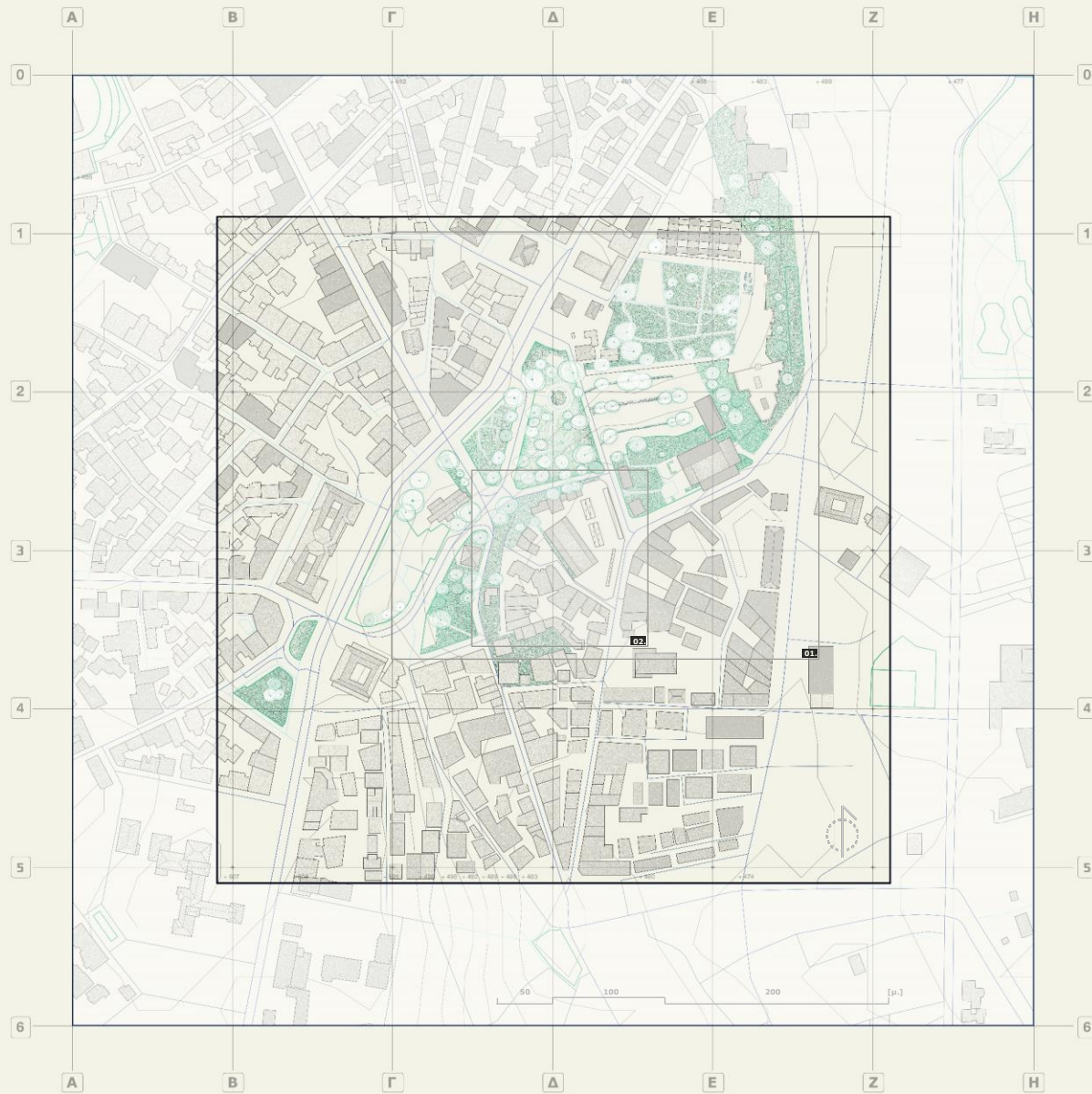
Συνήθως, οι μεγάλες αστικές χειρονομίες εκφράζουν μια από πάνω προς τα κάτω νοοτροπία και τείνουν να παραμελούν την υπάρχουσα διαστρωμάτωση του αστικού χώρου. Ωστόσο, σημερινή οικονομική και κοινωνική κατάσταση απαιτεί ευέλικτες και αποδοτικές λύσεις που βασίζονται στη συμβολή των ανθρώπων. Επομένως, το πρόβλημα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ευκαιρία για την εισαγωγή μιας προσθετικής προσέγγισης που θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο όφελος από την ελάχιστη παρέμβαση.

Δημιουργείται μια υποδομή για στοιχεία μικρής κλίμακας που θα συνδεθούν και θα εξυπηρετήσουν τις σύγχρονες καθημερινές ανάγκες των ανθρώπων, όπως αυτές εκφράζονται και τροποποιούνται ανάλογα με την τοποθεσία και τις καιρικές συνθήκες. Η προσέγγιση της σταδιακής κατασκευής επιτρέπει στις βασικές αρχές της πρότασης να προσαρμόζονται σε οποιεσδήποτε ταυτόχρονες κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές, χωρίς να διακόπτεται η ρευστότητα της αστικής πραγματικότητας.

Προβαλλόμενα επίπεδα.

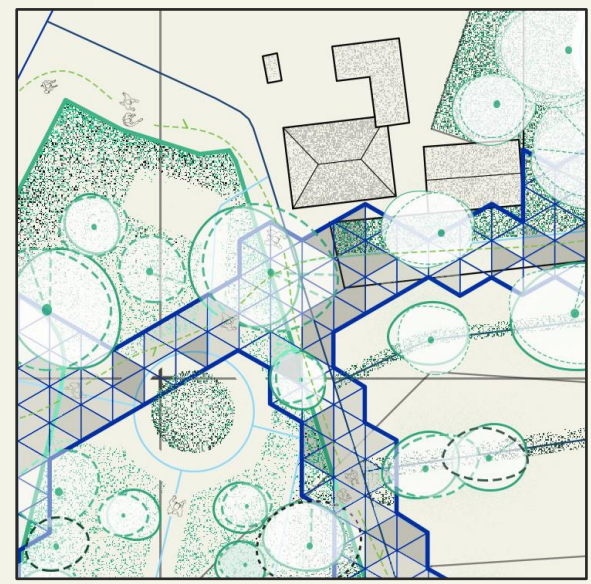
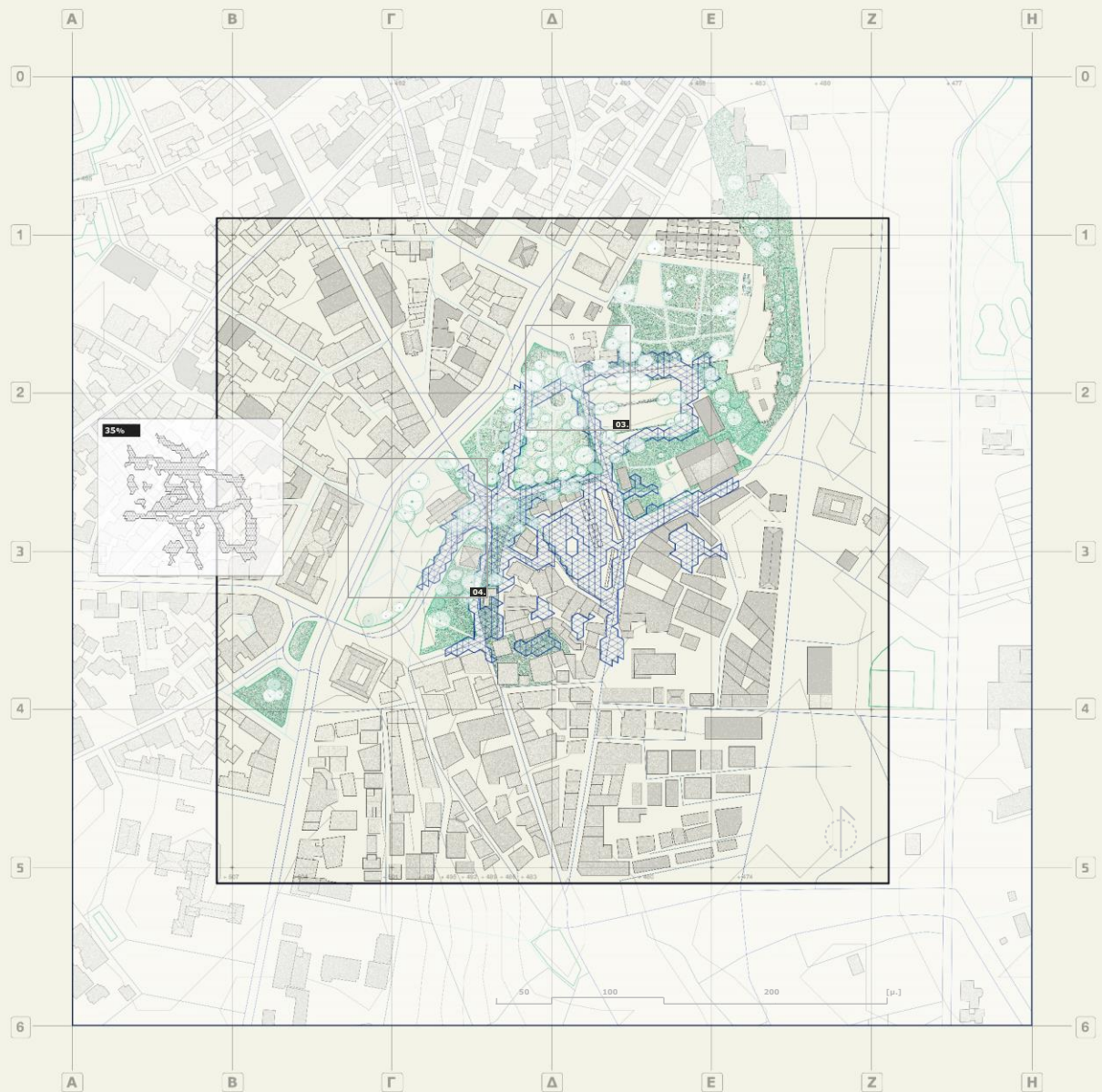
Γενική κάτοψη.

01.
Νοτιή ροή
σύνδεσης
πράσινων χώρων

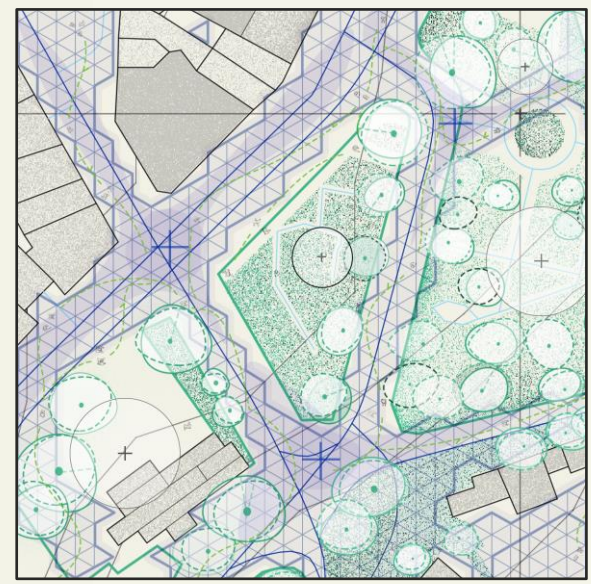
02.
Τοποθεσία
κεντρικής αγοράς

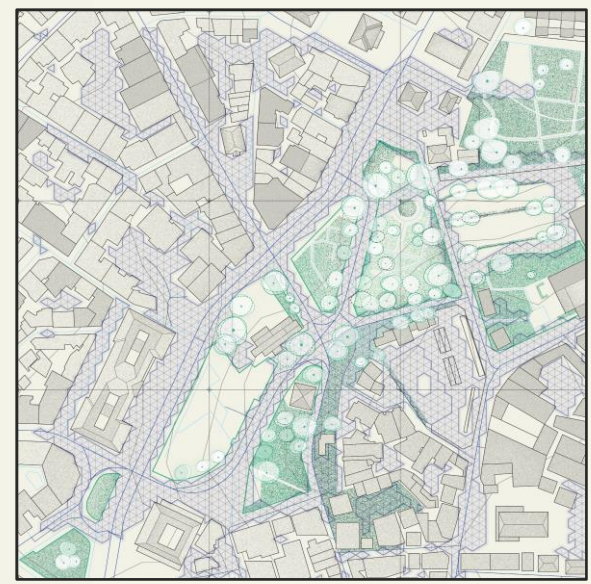
03.
Κόμβος
σε χαρακτηριστικό
σημείο
διασταύρωσης

04.
Διακλαδώσεις
επέκταση
διαδρομών προς
τους δρόμους

05.
Ιστός περικλείει ολόκληρη περιοχή

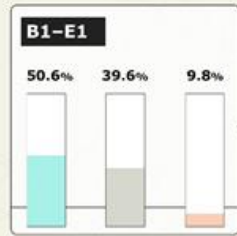

06.
Δίκτυο που αποτελείται από τον συνδυασμό ιστών

Διάγραμμα.

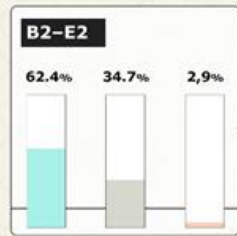
1

1

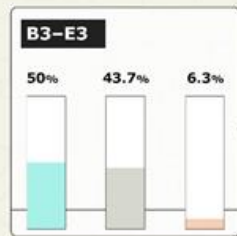
2

2

3

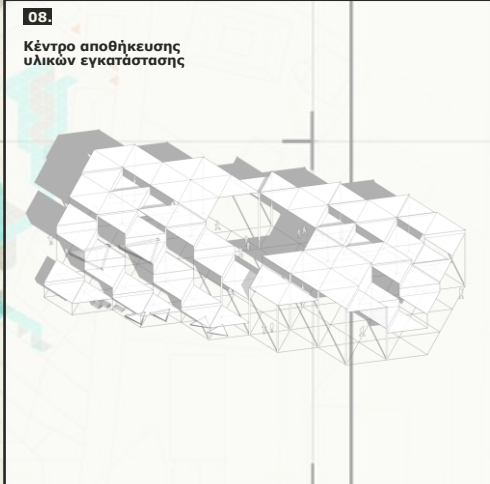
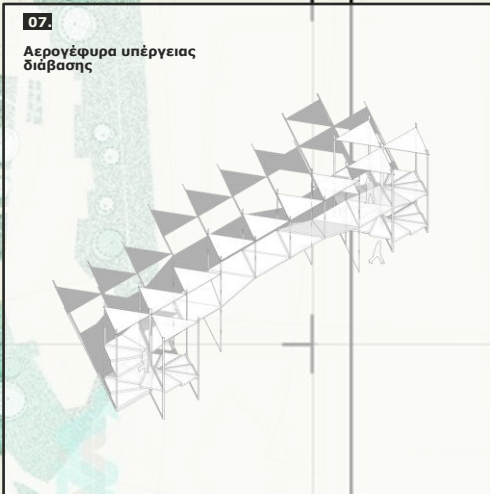
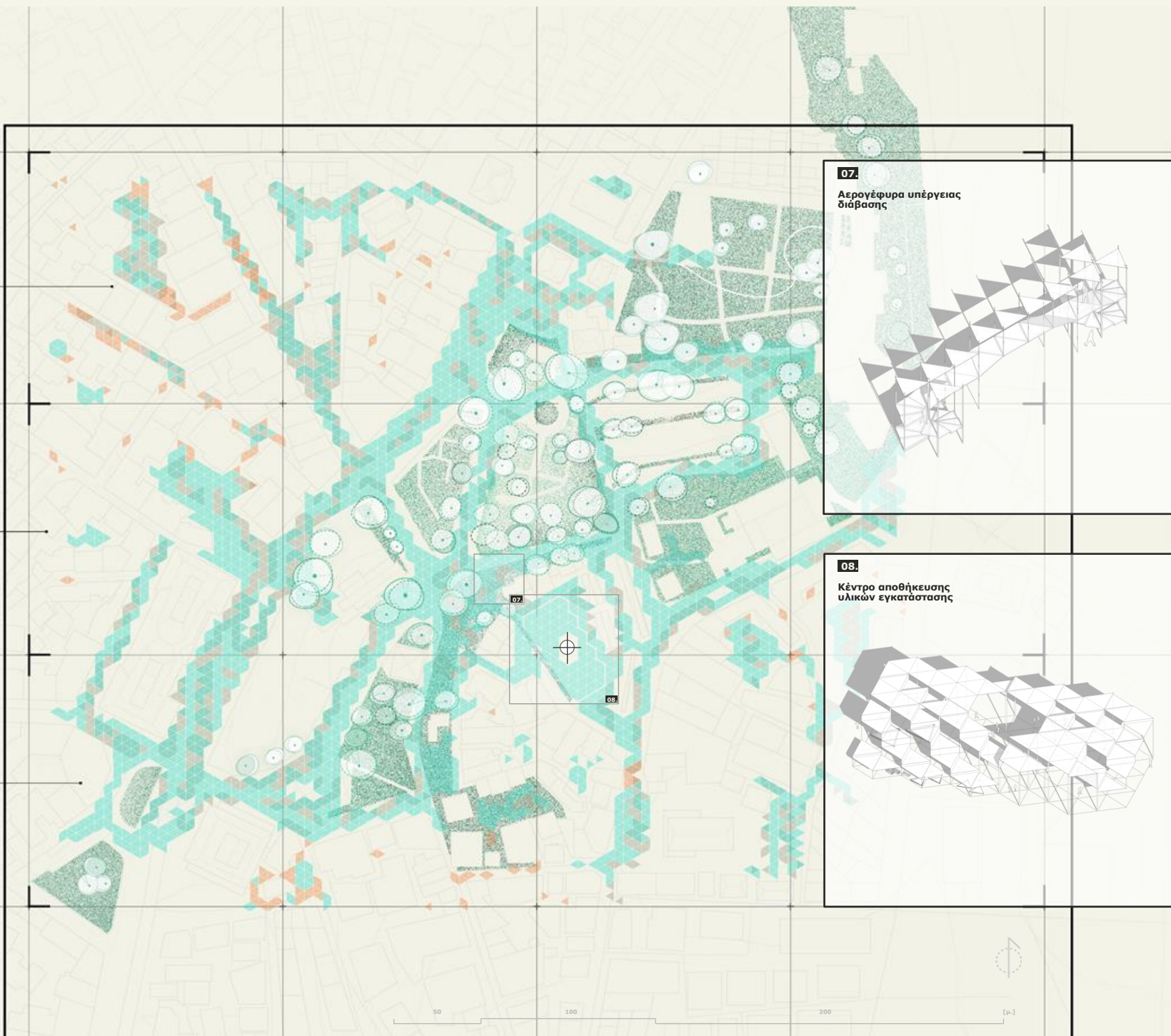
3

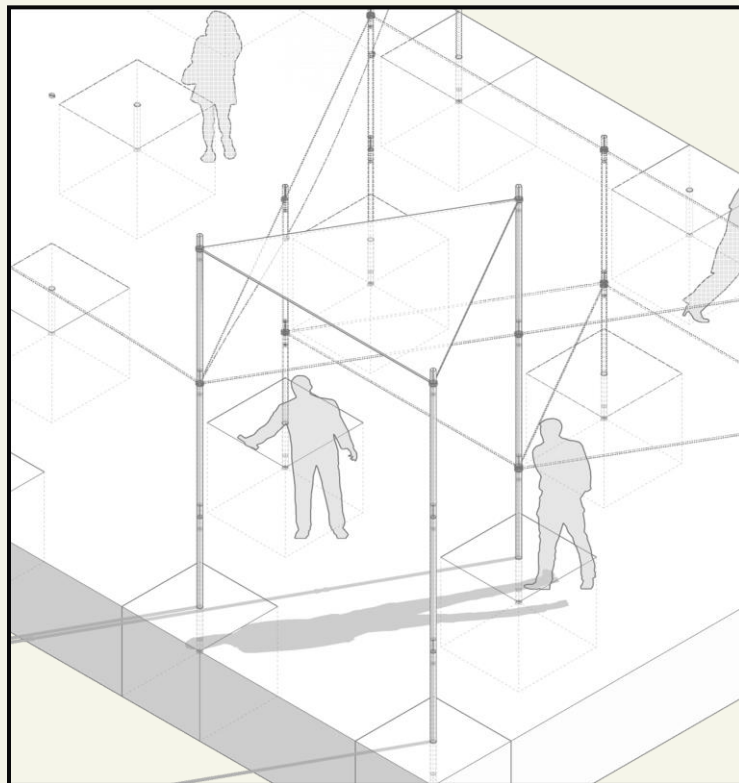
4

4

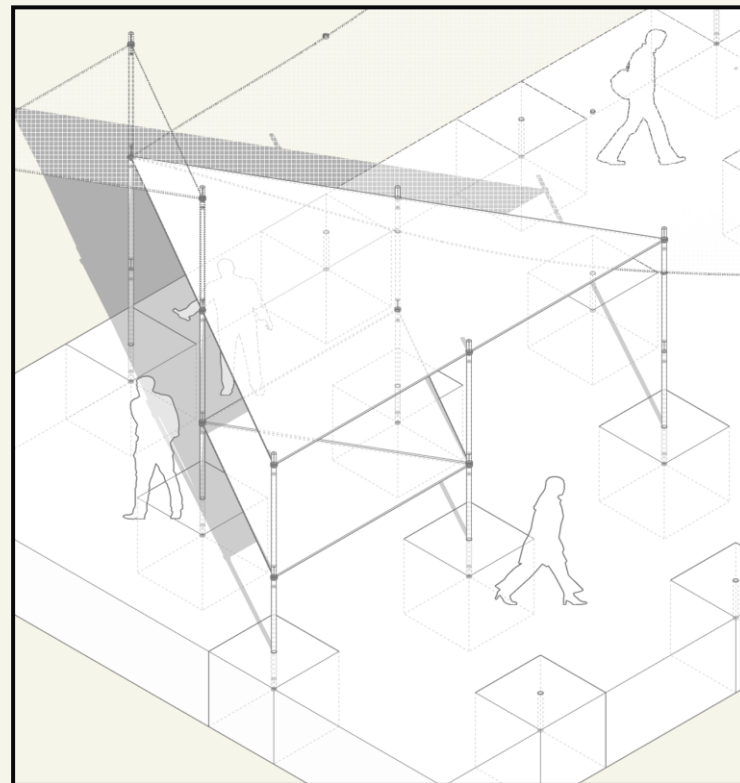
- στέγαση, κάλυψη
- επιφάνειες χρήσης
- μεταβατικά περάσματα

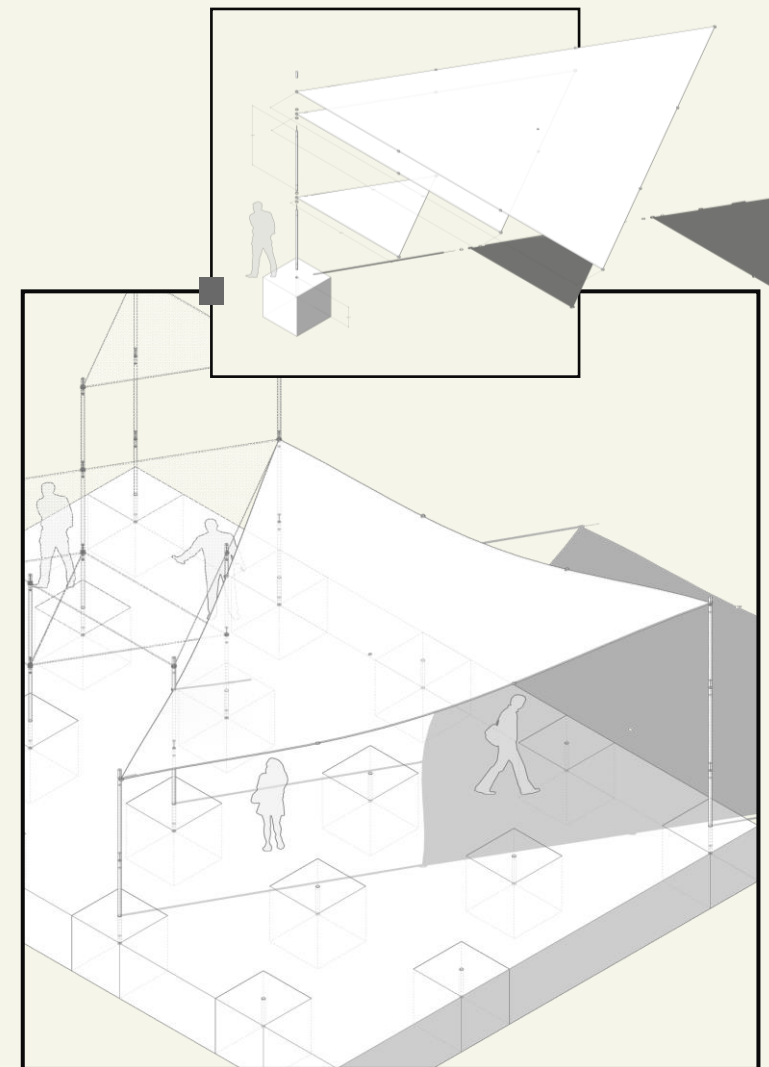
Επεξεργασία κατασκευής.

πέρασμα

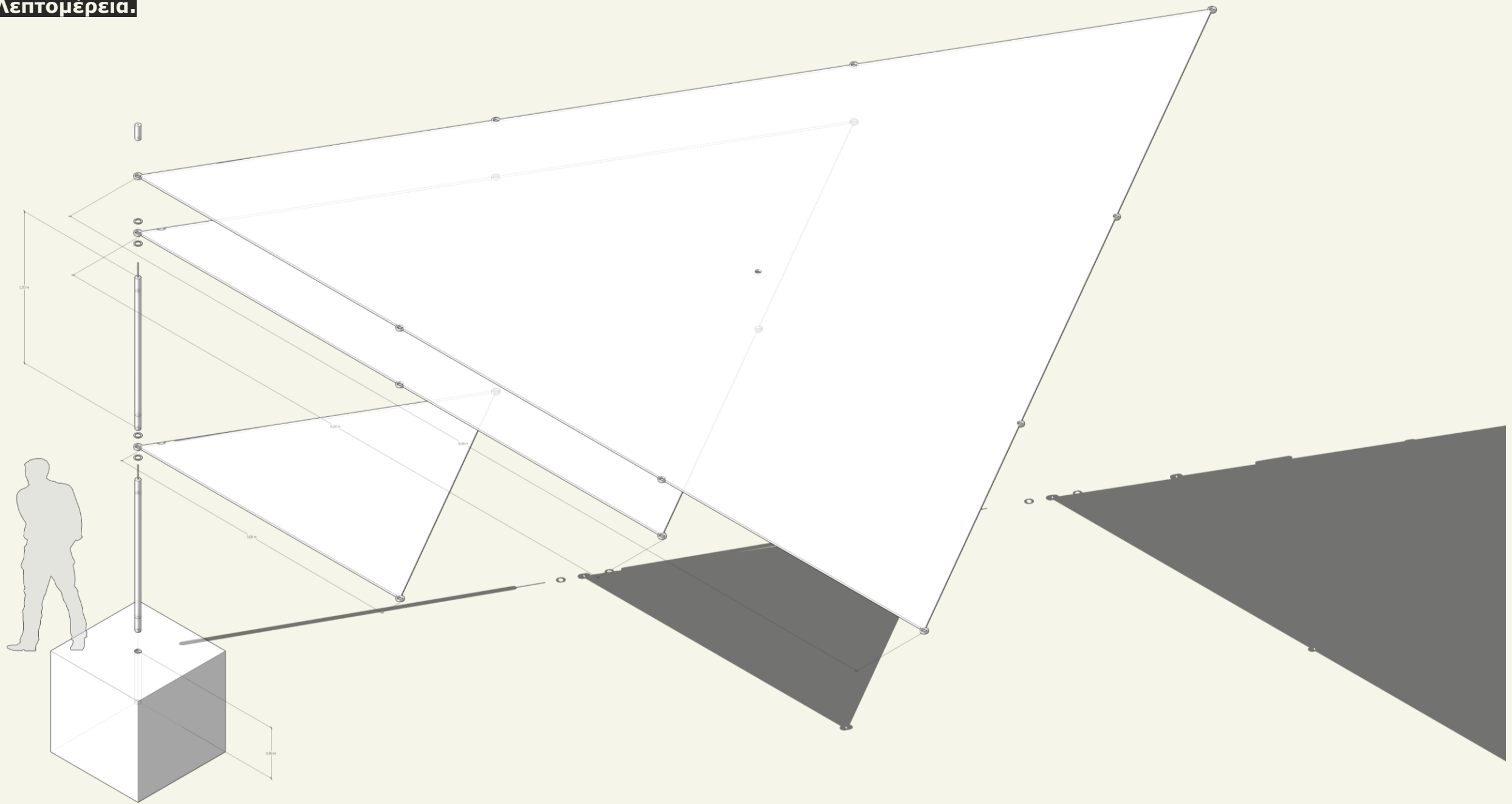

πάγκος

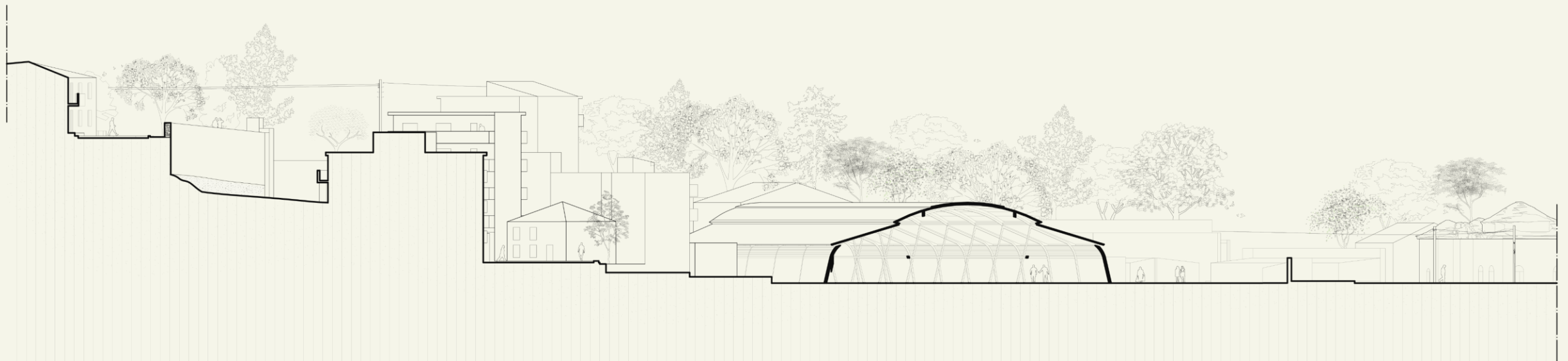

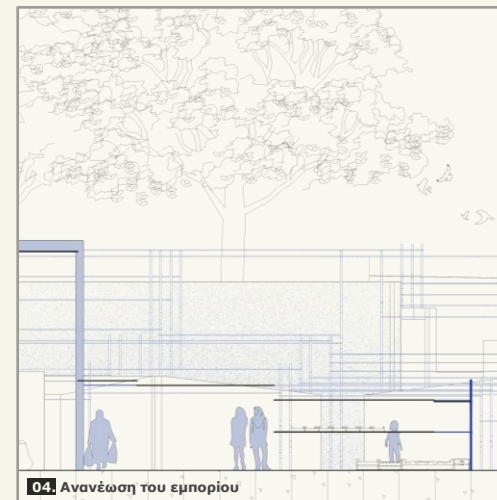
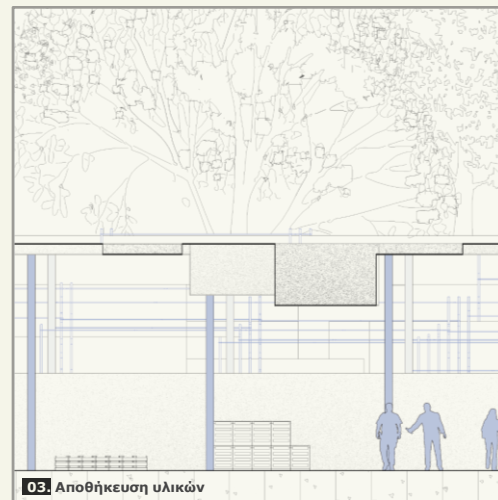
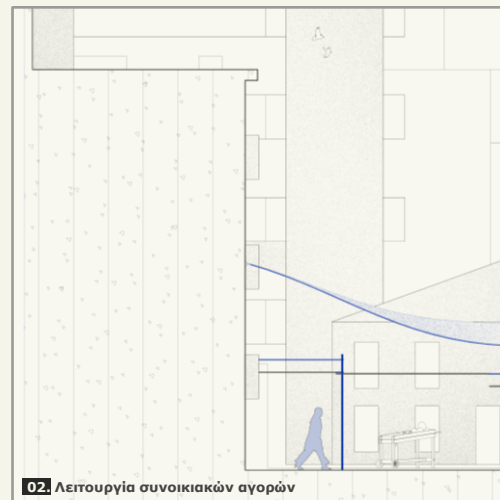
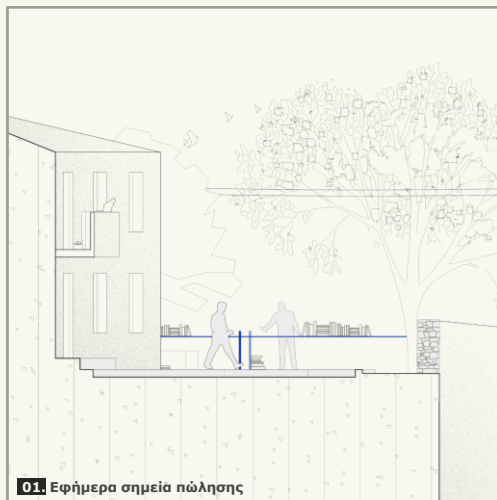
σκίαστρο

Λεπτομέρεια.

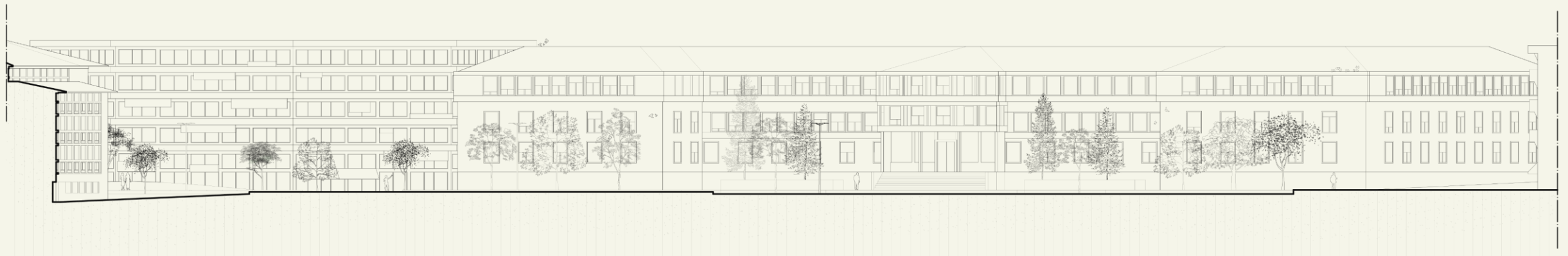

Τομή στην αγορά.

Τομή στο αστικό κέντρο.

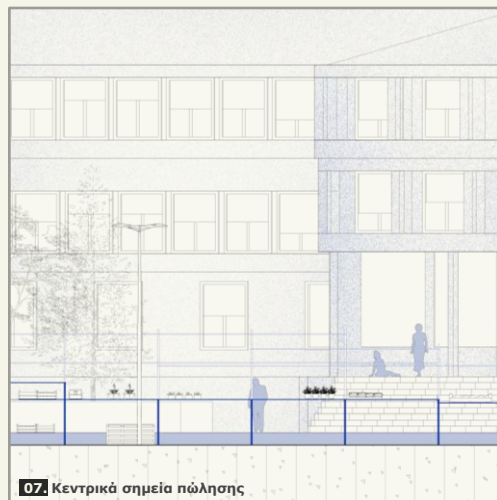

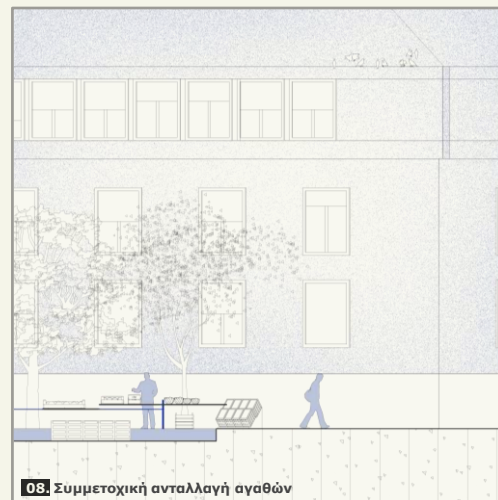
05. Πληθώρα δραστηριοτήτων

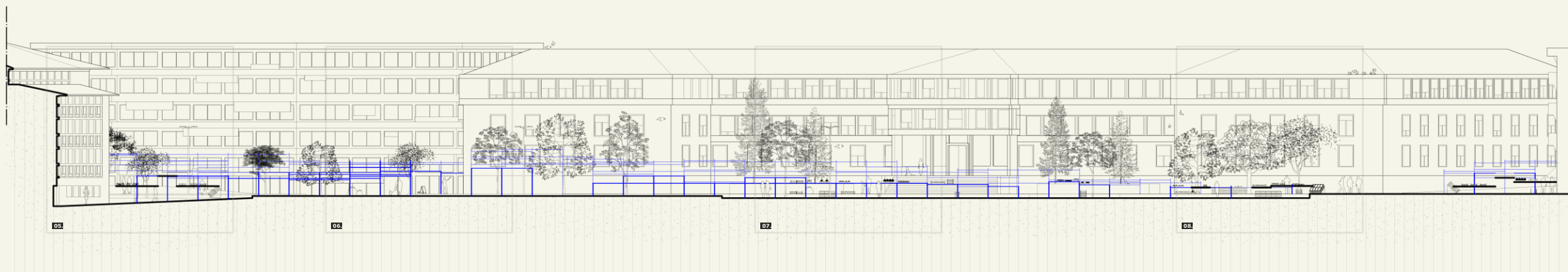
06. Αστικά περάσματα

07. Κεντρικά σημεία πώλησης

08. Συμμετοχική ανταλλαγή αγαθών

5 10 20 [μ.]

Αναπαραστάσεις.

Αποτελέσματα.

Η διπλωματική εργασία αγγίζει θέματα όπως η επανεξέταση του ρόλου των αγορών στην αστική δομή ως ενός νέου τύπου κοινωνικό χώρο, που υποστηρίζει τις αστικές παραδόσεις και αποτελεί το μέσο ανταλλαγής μεταξύ των κοινοτήτων όχι μόνο σε οικονομικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο. Η επικαιρότητα της έρευνας καθορίζεται από την αναζήτηση νέων μορφών αγοράς και λειτουργικού προγραμματισμού που να ανταποκρίνονται στα αιτήματα του σύγχρονου καταναλωτή.

Από την έρευνα μπορούν να εξαχθούν διάφορα βασικά συμπεράσματα. Πρώτον, σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας, η διαθεσιμότητα των αγορών και η σύνδεσή τους με το κυκλοφοριακό πλαίσιο έπαιζαν σταθερά καθοριστικό ρόλο. Δεύτερον, για να ευδοκιμήσει μια αγορά, απαιτείται λειτουργικός κορεσμός. Η ανεπάρκεια νόμιμων χώρων αγοράς οδηγεί συχνά στην εμφάνιση άτυπου εμπορίου ή λαθρεμπορίου. Παρά τις απαγορεύσεις, δραστηριότητες εμπορίας υπήρχαν πάντα και θα συνεχίσουν να υπάρχουν. Το κλειδί έγκειται στη διασφάλιση της ποιότητας και της μορφής αυτών των αγορών.

Ως συνέπεια της ανάλυσης, όπου αποκαλύφθηκε η ποσότητα, το λειτουργικό περιεχόμενο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε αγοράς σε σχέση με το πολεοδομικό πλαίσιο, γίνεται εμφανής η οργανική και άρρηκτη σχέση μεταξύ της αγοράς και της αστικής δομής, η οποία, ως εκ τούτου, ενισχύει τη σημασία της.

Με βάση την έρευνα προτάθηκε ένα σύστημα χωροθέτησης της αγοράς στην πόλη, καθώς και ο σχεδιασμός της αγοράς, που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης. Η έννοια της αγοράς απαιτεί την ενοποίηση της κατανάλωσης με τις πολιτιστικές λειτουργίες, υπαίθριους χώρους και περάσματα, ώστε η αγορά σε αυτό το σχέδιο να είναι ένας ζωντανός, διαδραστικός χώρος.

Πηγές

▪ Βιβλία

Αραβαντινός, Α. "Πολεοδομικός Σχεδιασμός: Για μια Βιώσιμη Ανάπτυξη του Αστικού Χώρου." Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα, 1997.

Αραπόγλου, Μ., & Παγκρατίου, Ε. "Μηχανισμοί εξέλιξης του πολεοδομικού ιστού των Ιωαννίνων."

Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος Τμήμα Ηπείρου, Ιωάννινα, 1980.

Αυδίκος, Ε. "Η ταυτότητα της περιφέρειας στο μεσοπόλεμο. Το παράδειγμα της Ηπείρου." Εκδόσεις Καρδαμίτσια, 1995.

Δοξιάδης. "Μελέτη οικιστικής περιοχής Ιωαννίνων." Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Ιωάννινα, 1979.

Ζηγούρης, Θανάσης. "Από τον Bernasconi στον Hebrard: Γνωστοί και άγνωστοι Πολεοδομικοί χάρτες των Ιωαννίνων." Ιωάννινα, 2019.

Ζιάκου, Άννα. "Ιστορικό κέντρο Ιωαννίνων: Ζητήματα προστασίας και σχεδιασμού για τοπική ανάπτυξη."

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα, Μάρτιος 2022.

Κανετάκης, Γ. "Το κάστρο: Συμβολή στην πολεοδομική ιστορία των Ιωαννίνων." Εκδόσεις Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, Αθήνα, 1994.

Πήχα, Αγγελίνα. "Πολεοδομική Ιστορία των Ιωαννίνων." Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Βέροια, Σεπτέμβριος 2010.

Χαρίσης, Β. "Ιωάννινα, Ίδρυση-Χωροταξικός ρόλος πρωτοβυζαντινής πόλεως." Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, Ιωάννινα, 2003.

▪ Χάρτες

"Εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο του 1915." Γενική Διοίκηση Ηπείρου, Ιωάννινα.

Bernasconi I. "Πολεοδομικός χάρτης ζωνών αστικής ανάπτυξης της πόλης των Ιωαννίνων."

Boeing, G. 2017. "OSMnx: New Methods for Acquiring, Constructing, Analyzing, and Visualizing Complex Street Networks." *Computers, Environment and Urban Systems* 65: 126-139. doi:10.1016/j.compenurbsys.2017.05.004.

Δημητριάδης Ε. "Χωροθέτηση συνοικιών, 2ο μισό 19ου αιώνα." Στο Το Βιλαέτι των Ιωαννίνων κατά το 19ο αιώνα: Γιάννενα, Από την «πόλη-παζάρο» στην «πόλη-πρακτορείο», επιμέλεια Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1993.

Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας, Δήμος Ιωαννιτών. "Γενικά πολεοδομικά αρχεία και σχέδια Δήμου Ιωαννιτών." Αρχείο Δημοτικής Αγοράς Αγίας Μαρίνας. Προσπελάστηκε στις 06 Μαρτίου 2023.

Λάμπρου Γ. "Χάρτης αστικής εξάπλωσης της πόλης των Ιωαννίνων 1934-1995."

▪ Ιστοσελίδες

"Γιάννινα, Μια άλλη ματιά στη πόλη των θρύλων και των παραδόσεων." <https://egiannina.wordpress.com/>.

[Τελευταία πρόσβαση στις 28 Αυγούστου 2023]

Γεωργία Χαλάτση "Προς παραχώρηση στον δήμο Ιωαννιτών το Βελή Τζαμί." Δημοσίευση: 27-05-2021. Agon.gr.

<https://www.agon.gr/epikairotita/50977/pros-parachorisi-ston-dimo-ioa-nniton-to-veli-tzami/>. [Τελευταία πρόσβαση 19 Ιουλίου 2023]

Επίσημη ιστοσελίδα του ερασιτέχνη ΠΑΣ Γιάννινα. "Ίδρυση και πορεία των ερασιτεχνικών ποδοσφαιρικών σωματίων των Ιωαννίνων."

www.fcragiannina.gr/istoria/. [Τελευταία πρόσβαση στις 28 Αυγούστου 2023]

Παπαδοπούλου, Βαρβάρα Ν. (Αρχαιολόγος). "Κάστρο Ιωαννίνων." Ήπειρος. www.archaiologia.gr.

[Τελευταία πρόσβαση στις 28 Αυγούστου 2023]

Τσαντικός, Γιώργος. "«Μετρώντας» την πόλη: Ο πληθυσμός των Ιωαννίνων στις απογραφές." Δημοσίευση: 13-02-2022. typos-i.gr.

[Τελευταία πρόσβαση στις 28 Αυγούστου 2023]

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. "Τζαμί Καλούτσιανης.". http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=18941.

[Τελευταία πρόσβαση 19 Ιουλίου 2023]

▪ Εικόνες

Edward Lear. Ζωγραφικά έργα του Edward Lear, Ιωάννινα 1848. <http://eng.travelogues.gr/>. [Τελευταία πρόσβαση στις 28 Αυγούστου 2023]

N.G. "Street Market, Mexico." Φωτογραφική λήψη. [28 Αυγούστου 2023].

Αρχεία «φίλ.π.γ.: "λ.μ."». <http://filipjovanis.blogspot.com/>. [Τελευταία πρόσβαση στις 19 Ιουλίου 2023]

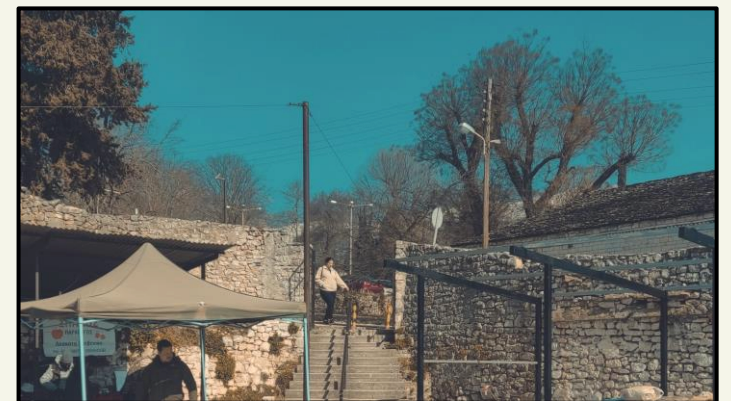
Δημοσιευμένα στατιστικά αρχεία καταλόγων. Δημοτική Αγορά Ιωαννίνων Αγίας Μαρίνας. (10.03.2023).

Νούσιας, Θωμάς. Ιωάννινα: Η οδός Αγίας Μαρίνας τη δεκαετία του '50 – Φωτογραφία εποχής. Epirus News, 09/01/2021.

Υλικό προπτυχιακών διαλέξεων. Παρουσίαση Γ. Σμύρη αναφορικά με την ιστορική εξέλιξη του τζαμιού Βελή Πασά.

Φωτογραφίες αθλητικού περιεχομένου. Ιδιωτική Συλλογή Φωτογραφιών Κων/νου Κόκκα, 1918-1970.

Συλλογή φωτογραφιών.

Μακέτα.

